

Magyar lendület

Csak szimpátia és helyeslés kísérheti azt az egészséges ujjáéledési folyamatot, amely az aradi magyarpárti csoport keretel között megindult. Az országos magyarpárti nagygyűlés marosvásárhelyi összehívásának alkalmából összeült aradi intézőbizottsági gyűlésen számos felszólalás hangzott el, amelyek különböző gyakorlati szempontokat tártak fel az aradi magyar pártérettel kapcsolatosan és kérésükkel olyan kritikai megjegyzések is elhangzottak, amelyek maradandó hatást keltenek a résztvevők lelkében.

Az Országos Magyar Párt marosvásárhelyi nagygyűlésének közeli eseménye és az aradi intézőbizottsági gyűlésen elhangzott felszólalások újra aktuálisá teszik minden kisebbségi magyar számára, hogy érdeklődjenek a romániai magyarság egyetlen komoly és életképes politikai és kulturális intézményének sorsá iránt. Minden olyan vélemény, megnyilatkozás és kritika, amelyet a becsületes szándék és a jóindulat sugall, csak jótékonyan és termékenyítőleg hathat egy-egy olyan intézmény életére, melynek célja az, hogy egyformán képviselje és kifejeztesse juttassa tagjainak akaratait. Nem lehet oka tehát senkinek sem kételkedni abban, hogy azok a tartalmas felszólalások és kritikai fejtegetések, amelyek az aradi magyarpárti intézőbizottsági gyűlésen elhangzottak, lényegükben véve a közösség, az aradi magyarság nagy családja érdekében kerestek és találtak megnyilatkozást. Épp ezért biztató jelenségek, mert azt mutatják, hogy él Arad magyarságában az érdeklődés a közös magyar sors feladatai iránt. És számosan vannak olyan férfiak, akik a maguk egyéni gondolataik közepette is foglalkoznak az erdélyi magyarság létkérdéseinek megoldási problémáival, közös munkát sürgetnek és ebből a munkából ki is kívánják venni a maguk osztályrészét.

Nem újdonság az a megállapítás, hogy az erdélyi magyarság a népkisebbségi sors nagy iskolájának még csak a legelső osztályait járja, szemben az erdélyi szász, a német-sváb, a ruthén és a bulgár népkisebbségek többszázéves önálló kisebbségpolitikai és kulturális iskolázottságával. Kézenfekvő viszont annak lehetősége, hogy mindazt a tapasztalatot, amit a legfejlettebb kisebbségi, önálló életet élő századok annyi századon át szereztek, — az erdélyi magyarság már most kisajátíthassa magának. Ugy kulturális, mint művészeti és gazdasági téren a közös cselekvés fegyelmezett egyetemes jellemezte a szászok sokévszázados kisebbségi politikáját. Ennek a vezérgondolatnak hatása jutott kifejezésre gazdasági és kulturális intézményeik virágzásában és ez az egységes koncepció óvta meg célkitűzéseiket attól a veszélytől, hogy ne fulladjanak a személyeskedések, a szószátyárkodások olcsó demagógiájába. Bizonyos az is, hogy a jószándék és a munka vállalásának becsületes elhatározása még nem elégséges az azonnali sikerhez: képességek is kellenek hozzá. A felkészültséget azonban inkább és hamarabb megszerzi bárki számára a kitartó munka folytonossága és körültekintő gondossága, mint a zöldsáttal-melletti szónoklások természetlen szó-áradata, amely csak azt tudja esetleg megállapítani, amire szükség van, vagy ami hiányzik: de azt nem vállalja, hogy néma és céltudatos munkával maga is hozzájáruljon a közös teendők felgyűlt garmadájának.

Erdélyi magyar kisebbségi közéletében ma még mindenki marsallbotot érez a zsebében és kevesen vannak, akik a kapa, vagy a kasza nyelére reflektálnak. Pedig a jó közkatonák sorából előbb nőnek ki a hivatott vezérek, mint a

A leszerelés kudarca könnyen katasztrófális következményeket vonhat maga után

Kilátástalan a ma megnyílt leszerelési konferencia munkája — Magára maradt Németország — javaslat az elnapolásra — Összehívják a világgazdasági konferencia plenáris ülését

Genéből jelentik: A leszerelési konferencia izgalmas körülmények között nyílt meg ismét. Arról volt szó ugyanis, hogy a konferencia a teljes eredménytelensége elkerülése végett elnapolja önmagát. Henderson elnök közölte, hogy hasztalanul tanácskozott Londonban a nagyhatalmak képviselőivel, ezért javasolja a konferencia október 10-ikéig való elhalasztását. Időközben további megbeszélések folyhatnak az államok között.

Henderson javaslata ellen különösen a német *Nadolni* tiltakozott és azt fejegette, hogy

A leszerelési konferencia ma megnyílt új illésszakáról a pesszimizmus hangján számol be a „Morning Post” genli tudósítója. A lap szerint Henderson lesújtottan érkezett vissza a londoni világgazdasági konferenciáról és bizalmasai előtt kijelentette, hogy londoni utja nem hozott kedvező változást a leszerelés kérdésében. Az angol lapok azt írják, hogy a leszerelési konferencia két alternatíva előtt áll: vagy elnapolja magát októberig a leszerelési bizottság, vagy pedig nyíltan ki kell mondania a leszerelési értekezlet teljes kudarcát. Ez azonban — a Morning Post szerint — katasztrófális következményeket vonhat maga után az egyes államok számára. A Daily Telegraph megállapítja, hogy a konferencia tanácskozásai kilátástalanok.

Roosevelt amerikai megbízottja bizik a londoni konferencia sikerében

Itt írjuk meg, hogy londoni jelentések szerint *Macdonald* miniszterelnök a világgazdasági konferencia plenáris ülését a napokban összehívja. Megvárja, amíg a valuta-bizottság meghozza határozatait a közvetlenül szükséges pénzügyi intézkedésekre vonatkozólag. A konferencián eloszlatni igyekezik azt a hitet, mintha a konferencia ellenőrizhetetlen működésű albizottságokra tagozódna. Igen érdekes a termelés szabályozásával foglalkozó bizottság munkája, amely már megállapította a nemzetközi termelési egyezmény feltételeit.

Roosevelt amerikai köztársasági elnök kiküldöttje, *Moley* tanár kedden megérkezett Irországba. Utját nem folytatta repülőgépen, ahogyan eredetileg tervezte, hanem a Manhattan gőzösn utazik Doverig. A gőzös fedélzetén több újságíró beszélt *Moley* tanárral, aki kijelentette, hogy csak azért utazik Londonba, hogy *Hull* pénzügyi államtitkárt és az amerikai delegáció tagjait informálja mindazokról az időközben történt eseményekről, amelyek kihatással vannak Amerikának a világgazdasági konferencián követett magatartásával. Kijelentette Roosevelt kiküldöttje, hogy Amerikában kedvezően ítélik meg a konferencia kilátásait és meg vannak győződve arról, hogy értékes eredményekkel fog befejeződni.

Megállapította, hogy teljes egészében kell kihasználni az alkalmat akkor, amikor a világ valamennyi nagy és kis nemzete együtt van és megbeszélheti legfontosabb problémáit.

rossz vezérjelöltek közül a győzelemre-termett vezetők. Az erdélyi magyarság faji egységének talajából az idő amugyis lassan-lassan kiérleli az élet minden vonatkozásában felkészült, friss erdélyi magyar nemzedéket, amelyek minden bizonytalansággal könnyebben birkóznak majd meg a kisebbségi magyar élet sokasodó közös feladataival. Addig azonban, míg ez az idő elkövet-

az elhalasztás rendkívül kockázatos játék. Indítványozta, hogy az angol egyezményi tervezet másodszori olvasását kezdjék meg. Az elnökség azonban kimondotta, hogy a főbizottságnak az október 16-ig terjedő azonnali elnapolásról szóló javaslatot adja ki. A főbizottság csütörtökön dönt. *Németország teljesen magára maradt tiltakozásával.* Henderson közölte, hogy angol, francia, olasz és kisantant körök biztosították őt arról, hogy mialatt a szünet tart, az egyes hatalmak képviselői igyekeznek tisztázni az erre szoruló alapvető kérdéseket.

Washingtoni politikai körök véleménye szerint *Moley* tanár megérkezése gyökeres változást idéz elő a világgazdasági konferencia tanácskozási módszereiben és célkitűzéseiben. *Moley* azt igyekszik ugyanis megértetni a konferencia résztvevőivel, hogy széleskörű nemzetközi rendszabályok csak akkor alkalmazhatók, ha az egyes államok belső intézkedések révén rendet teremtenek hazájukban. Amerika hivatalos felfogása szerint az értekezletnek nem lehet a célja a pénznemek megszilárdítása és a vámhatárok csökkentése.

A londoni konferencia és a valutahullámzások

Angol pénzügyi körökben nagy nyugtalanságot keltett a holland forint árfolyamának szokatlan hullámzása, aminek következtében a holland valuta közel 10 százalékot veszített értékéből. A holland jegybank kormányzója ma megnyugtatóképpen kijelentette, hogy Hollandia mindent elkövet annak érdekében, hogy továbbra is fenntartsa az aranyalapot. Pénzügyi körökben ennek ellenére attól tartanak, hogy a holland forint is a bessz áldozata lesz és magával rántja mindazokat a valutákat, amelyek aranyalapját eddig sikerült tartani. A londoni „Financial News” a történelem legnagyobb ironiájának mondja, hogy akkor, amikor a londoni értekezlet a valutarendszerek stabilizációja érdekében hívták össze, az infláció újabb teret hódít.

kezik, a gazdasági válság ellenére sem mulhatnak tétlenül a napok és bizonyosak vagyunk benne, hogy Arad magyarsága egy-egy társadalmi, gazdasági, vagy kulturális akció reális új célkitűzése esetén éppoly fegyelmezett egyetemes sorakozik fel a választott vezetői mögött, mint számos ízben megtette már alkotmányos választási küzdelmek idején.

Vádbeszédek és tüntetések Hitler Németországa ellen

„Hitler a bolsevizmus örvényébe kergeti a német népet“ — Ausztriában bevonták a horogkeresztes mozgalom vezetőinek utlevelét — Hitler hivatalos lapja támadja a katolikus papságot — Feltűnést keltő leleplezés az állítólagos Berlin elleni repülőtámadásról

Nagy tüntetés a londoni német követség előtt

Bécsből jelentik: Starhemberg herceg, a Heimwehr országos vezére Linzben, a felső-ausztriai Heimwehr-alakulatok diszszemléjén nagy beszédet tartott, amely kegyetlen vádiratként foglalja össze mindazokat a hibákat, amelyeket Hitler Adolf elkövetett. Starhemberg osztrák renegátnak nevezte a német kancellárt, akiről azt mondotta, hogy ha nem is közvetlenül, de közvetve ő felelős valamennyi bombamerényletért, amelyet az utóbbi időben Ausztriában követtek el.

— **Hitler nemzeti-szociálista mozgalma — mondotta Starhemberg — a bolsevizmus örvényébe kergeti a német népet. Ausztria tisztán látja a veszedelmet és éppen ezért minden eszközzel megakadályozza a nemzeti-szociálisták térhódítását. Ausztriának már csak az össznémetiség érdekében is független államnak kell maradnia, hogy — ha az ideje eljön — teljesíthesse az igazi német hivatást. Ha majd a Hitler-téboly Németországban összeomlott, Ausztria lesz az az alap, amelyen újjáépül a német nemzet, kultúra és erkölcs.**

Bécsben és a főváros környékén egyébként a nemzeti-szociálisták újabb merényleteket kíséreltek meg. A fővárosban a horogkeresztesek antiszemita tüntetéseket rendeztek.

Dollfuss kancellár Ausztria egyik közsé- gében beszédet mondott, amelynek során a nemzeti-szociálista-mozgalommal kapcsolatban a következőket jelentette ki:

— **Akik azt hiszik, hogy a kormányt terrorcselekményekkel megbuktathatják, azok nagyon csalódnak. Több hatalmi eszköz áll rendelkezésünkre és ezeket még korántsem mertettük ki, ha azonban hazánk békéjének megővására van szó, akkor a legvégső eszközöktől sem riadunk vissza. Ezeknek alkalmazására már rövidesen sor kerül.**

A hatóságok tegnap este rendeletet kaptak, hogy vonják be az összes nemzeti-szociálista képviselőket és a horogkeresztes mozgalom vezetőinek utlevelét. Azok részére, akik a nemzeti-szociálista mozgalomban jelentősebb szerepet játszanak, nem adnak ki utlevelét. Ezáltal lehetetlenné akarják tenni, hogy a náci-vezérek Németországba utazzanak és onnan utasításokat hozzanak magukkal. A nemzeti-szociálista mandátumok megsemmisítése egyébként tovább folyik. Alsóausztria után most a salzburgi tartománygyűlés fosztja meg a mandátumoktól a nemzeti-szociálista képviselőket. A salzburgi tartománygyűlést június 30-ra hívták össze és ennek napirendjén már szerepel a horogkeresztes mandátumok megsemmisítése.

Viharos tüntetés a londoni német követség előtt

Hitler hivatalos lapja rendkívül erős támadást intéz a katolikus papság ellen, a lap a papokról azt írja, hogy az osztrák keresztény-szociálista mozgalom sikereit felbuzdulva, igyekeznek a kormányzat ellen akciót szervezni. A „Völkischer Beobachter“ brutális szavakkal illeti a papságot, amelynek tagjait „teljesítménytelen palásthordozóknak“ és „isten próbáiként“ nevezi.

Itt írjuk meg, hogy tegnap este a londoni német követség épülete előtt viharos tüntetést rendeztek Németország ellen. Mint később megállapítást nyert, a többszáz főnyi tüntető tömeg főleg kommunistákból rekrutálódott. A csoport egyik vezetője bejelentette a követségi épület portásá előtt, hogy az angol munkásszindikáus képviselője, valamint a kommunista nemzetközi munkásvédelmi szervezet küldött-

sége akarnak a német követség beszélgetést folytatni. A portás azt válaszolta, hogy a német nagykövetség bármely tagja elé csak akkor juthatnak, ha szándékukat előre, írásban bejelentik és ha ezt a követség jóváhagyta. A tömeg vezetője ekkor ezt kiáltotta:

— **Majd bejutunk mi nélküli is!**

A kommunista csoport erőszakkal igyekezett behatolni az épületbe, majd pedig kövekkel bezúrták a követség ablakait és vasbotokkal kísérelték meg a főbejárat vaslaktájának feltörését. Ekkor érkezett autón a helyszí- re negyven főnyi rendőr. A hatósági embereket is kövekkel fogadta a tömeg, amelyet

Hugenberg lemondását elfogadta Hindenburg

A német belpolitika mai szenzációja Hugenberg lemondása, amely körül az utóbbi napokban annyi nyilatkozat és cáfolat hangzott el. Már napok óta tartja magát az a hír, hogy Hugenberg birodalmi miniszter lemondott, ezt azonban a német kormány kategórikusan cáfolta. Ma azonban már nem cáfolható tovább, hivatalos módon nyert megerősítést a lemondás, amelyet — mint berlini jelentések mondják — Hindenburg köztársasági elnök kedden este elfogadott. Lehetséges, hogy még ma éjszaka döntés történik a megüresedett tárca betöltése kérdésében.

Hitler tehát ellenséggel után most egykori szövetségestársával is végzett. A német nemzeti párt, amely Hugenberggel élen hatalomra segítette a kancellárt, az utóbbi időben már nagyon utáiban volt. Kiadta tehát a jelszót: a pártot meg kell semmisíteni, be kell olvasztani a nemzeti szociálista pártba. Itt azonban Hugenberg ellentmondásával találkozott Hitler, aki erre egyszerűen félretolta, elejtette egykori fegyvertársát. Hugenberg lemondott és a német nemzeti pártnak nem sokára hirmondója sem marad. Hitler csak egy párt működését engedélyezi a német birodalom területén és ez: a saját pártja.

Az osztrák-magyar vámunió tervét befejezett ténynek tekintik

A Habsburg-restauráció terve állítólag fennállott, de a kis-antant-államok ellenzésére visszavonták — Az olasz politikusok tárgyalásai — Habsburg Ottó nem mondott le a trónigényéről és nyilatkozik a restaurációról

Az osztrák-magyar unió terve, valamint a Habsburgok restaurációjának kérdése körül még mindig szenvedélyes viták folynak, dacára annak, hogy a mértékadó politikusok sorban cáfolták meg a terv létezését. A világsajtó azonban nem elégszik meg a cáfolatokkal, hanem azt igyekszik bizonyítani, hogy ha most el is ejtették a restauráció tervét, de az feltétlenül fennállott.

Berlinből jelentik, hogy a Pápen alkan- cellárhoz közelálló „8 Uhr Abendblatt“ szerint az osztrák-magyar unió terve meglehetősen régi keletű, azonban konkrét formát csak a londoni konferencia alkalmával öltött. A lap idézi Aloisi olasz delegátus nyilatkozatát, amely a Lavoro című olasz lapban jelent meg és amelyben megállapította, hogy a londoni konferencián már a második napon politikai kérdéseket teszegettek és nem maradnak a gazdasági problémáknál. Aloisi szerint ez a körülmény világosan mutatja, hogy a gazdasági bajokat a politikai kérdéseken keresztül kell megoldani.

A restaurálás terve, — írja a német lap — Rómából indult el, de Londonban pattant nyilvánosságra. Az elmúlt héten lefolyt párisi tárgyalások alkalmával, már konkrét tervek kerültek forgalomba.

Rómából jelentik: A Stearns-ügynökség értesülése szerint olasz politikusok a monarchia restaurálásának ügyében beható tárgyalásokat kezdenek most Párisban, Berlin-

azonban gummibotokkal végül is sikerült szét- oszlatni. A német követség panaszt tett a bel- ügyminiszteriumban azért, mert a rendőrség későn jelent meg az épület előtt.

Rendkívül érdekes és meglepő jelentést küld lapjának Georges Blum, a Journal rendes berlini tudósítója. Eszerint Berlinben teljesen lehetetlen találni egy teremtetett lelket, aki látta volna a német főváros felett keringő repülő- gépeket de olyan emberre sem akadt, aki látott volna egyetlen Hitler-ellenes röpcédulát, melyet ezek a gépek leszórtak. A tudósító le- írja, hogy háromórás vizsgálatot folytatott le az Alexanderplatz környékén, ahol a jelenté- sek szerint a repülőgépek a röpcédulákat el- szórták: beszélt házfelügyelőkkel, taxi- sofőrökkel, munkásokkal, elvegyült a sőtések törzsközönsége közé, mindenütt kérdezőskö- dött, de egy teremtetett lelket sem talált, aki látta volna akár a repülőgépeket, akár a cédul- lákat, sőt még olyan emberre sem akadt, aki- nek valami ismerőse látta volna a légi tünte- tést. A tudósító azt állítja, hogy a sajtószertű tüntetésről szóló tudósításokat az újságok Göbbels propagandaminiszter utasítására kö- zölték, azzal a céllal, hogy a német birodalom légi védelmének megszervezését nagyobb nyomattal követelhesék. Mindenesetre szokatlan, hogy egy komoly újság kétségbe- vonja egy a legnagyobb nyilvánosság előtt lefolyt légi támadás megtörténtét.

ben, Bucurestiben, Belgrádban és Prágában. Mussolini azt akarja minden kétséget kizáróan megállapítani, hogy van-e szükség Németor- szágra Középeurópa újjászervezésének esetén.

Érthető feltűnést keltett a Daily Ex- press mai cikke, amelyben Habsburg Ot- tóval folytatott beszélgetésről számol be. Ami- kor a hullámok a legviharosabban kavarnak a Habsburg-restauráció terve körül, politikai körökben természetesen érdeklődéssel vették tudomásul Ottó nyilatkozatát. Tulajdonképpen nem Habsburg Ottó, hanem magyar udvar- mestere, Keresztes tábornok nyilatkozott, de illetékes körökben tisztában vannak azzal, hogy az, amit a tábornok mondott, tulajdon- képpen Ottó véleménye. Keresztes tábornok először megcáfolta azt a hírt, amely szerint az osztrák royalisták puccsra készültek a monarchia visszaállítása érdekében, majd

kijelentette, hogy Habsburg Ottó nem mondott le az osztrák trónra való igényé- ről, mert — szerinte — a Habsburg- monarchia visszaállítása nélkül, a közép- európai helyzet megoldhatatlan.

Bucurestiből jelentik: A Lupta mai száma feltűnést keltő budapesti jelentést közöl az osztrák-magyar vámunióról, amelyről azt írja, hogy az már megkötöttnek tekinthető. A tervezet már el is készült és azt csak az osz- trák és magyar kormányok közös megegyezé- sének eredményeképpen nem hozzák nyilván- osságra. A lap megéri, hogy holnapi szá- mában a tervezettel kapcsolatban szenzáció- részleteket fog közölni.

Elintézés előtt a román-orosz vitás kérdések

Allitólág néhány napon belül megkötik a román-orosz szerződést — Miklós herceg varsói látogatásának jelentősége — Titulescu és Litvinov tárgyalásai

„A német veszély ellen egységes frontot kell alakítani“

Varsóból jelentik: Miklós herceg varsói látogatásának varsói politikai, diplomáciai és katonai körökben rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak. A királyi herceget, aki mint a román hadsereg főfelügyelője érkezett meg, a külügyminiszterium és a vezérkar képviselői ünnepélyesen fogadták. A herceg Varsóban aligha találkozhatik Pilsudszky marsallal, mert az még a múlt héten hosszabb tartózkodásra villnai birtokára utazott. A Pilsudszky-párti lapok Miklós herceg látogatásával kapcsolatban annak a nézetüknek adnak kifejezést, hogy kívánatos lenne Románia és Oroszország vitás ügyeinek rendezése. A többi varsói lapok ezzel szemben láthatóan arra törekednek, hogy Miklós herceg látogatása alatt kerüljenek minden olyan célzást, amelyek a román-orosz vitás kérdésekre vonatkoznak.

Itt írjuk meg, hogy Titulescu tovább folytatta tárgyalásait Litvinov-val, A Daily Herald úgy tudja, hogy

néhány napon belül már meg is kötik a román-orosz szerződést.

Ezeknek a tárgyalásoknak és a szerződés megkötésének további következménye az lenne, hogy a diplomáciai viszony helyreáll Moszkva

és a kisantant három állama között. A lap szerint a Litvinovval folytatott tanácskozások során szóba kerültek azok a német követelések is, amelyek Oroszország egy részét német gyarmatokká akarják átváltoztatni. Ezek a követelések Romániát is közelről érintik és Londonban az a felfogás alakult ki, hogy a német veszély ellen egységes frontot kell alakítani, amelyben a kisantant, a balti-államok és Lengyelország vennének részt, maguk mögött tudva a tanácsköztársaságot.

Eredménnyel kecsegtetnek azok a tanácskozások is, amelyek Eden angol külügyi államtitkár és Litvinov között folytak le. A Morningpost szerint a külügyi államtitkár kijelentette, hogy amennyiben a Moszkvában fogvatartott két angol mérnök a közeli napokban megérkezik Angliába, nyomban megszüntetik az orosz árukra elrendelt behozatali tilalmat és megkezdődnek a kereskedelmi egyezményre vonatkozó tárgyalások. Litvinov a maga részéről azt kívánta, hogy mindkét lépés, az angol mérnökök szabadonbocsátása és a behozatali tilalom megszüntetése egyidejűleg történjék, azonban Eden ezt a kívánságot visszautasította.

A magyar diákok tragikus helyzete az aradi érettségien

Egy téves intézkedés miatt kárba vesztet eddigi munkájukat — A bizottság nem vette figyelembe az érettségitörvény 83-ik paragrafusát, amely megengedi, hogy egyes tantárgyakból magyarul vizsgázhassanak

Hétfőn megkezdődtek Aradon az érettségi vizsgák. Szokás szerint az írásbeli vizsgával kezdődött meg az érettségi és úgy látszott, hogy minden várakozáshoz híven, simán bonyolódik le, amikor azonban intermezzo történt, ami méltán elkeserítheti a magyar diákokat. Nem kevesebbről van szó, mint hogy az a veszély áll fenn, hogy

nyolc évi munkájuk, szakadatlan, szorgalmas tanulásuk, a szülőknek gyermekük taníttatására fordított és a mai viszonyok között nagy áldozattal keresett pénziük, egy téves rendelkezés miatt kárba veszt.

A magyar diákság és tanárság körében sokat pertraktált ügyről az Aradi Közlöny munkatársa az alábbiakban számol be:

Az érettségire vonatkozó törvény értelmében a történelem román nyelv, földrajz és jobból román nyelven, míg további két tantárgyból anyanyelvükön vizsgázhathatnak. Ezt a két tantárgyat két csoportból választhatják meg, tesztesük szerint, még pedig természetrajz, fizika és számtan, valamint német és francia nyelv. Az írásbeli érettségienél a diáknak jogában áll az első csoport három tantárgyából valamelyiket, valamint a két nyelvből egyiket kiválasztani. Az első csoportba tartozó tantárgyakat a magyar iskolák növendékei magyarul tanulták. Érthető meglepetést keltett tehát ma, amikor

ezekből a magyarul tanult tantárgyakból is román nyelven kapták meg a tételt, amelyet ugyancsak az állam nyelvén kellett két óra alatt feldolgozniok. Legtöbben meg sem értették kellően a tételt, annál kevésbé tudták kidolgozni és így a magyar érettségizők írásbeli vizsgája rendkívül szomorú eredménnyel járt.

A diákok elpanaszolták a történeteket tanárjaiknak, akik megdöbbenéssel vették tudomásul az esetet. Lépéseket tenni egyelőre természet-

sen nem áll módjukban, miután nekik nincs szerepük az érettségi vizsgáknál és nem avatkozhatnak bele azoknak lefolytatásába.

Ezekután érdekes megemlíteni, milyen rendelkezést tartalmaz az érettségi törvény 83-ik paragrafusa. Ez a paragrafus a kisebbségi iskolák növendékeinek vizsgájáról is szól és kategórikusan kimondja, hogy a szabadon választott tantárgyból a kisebbségi diákok anyanyelvükön tehetnek vizsgát.

Abban az esetben, ha az érettségi biztosok nem értik az illető kisebbségi nyelvet, úgy be kell hívni az érdekelt kisebbségi iskola valamelyik tanárját, aki a tolmács szerepét tölti be.

Ezt a törvényparagrafust hagyták figyelmen kívül — valószínűleg félreértés következtében — a mostani írásbeli érettségienél. Az érettségi vizsgákat levezető miniszteri biztosoknak nem lehet érdekük az, hogy a magyar diákok, akik becsületesen készültek vizsgájukra egy félreértés folytán megbukjanak és éppen ezért joggal elvárhatják a magyar szülők, hogy a hibát valamilyen módon helyrehozzák. Ha tévedés történt, azt feltétlenül reparálni kell, mert ennek a tévedésnek nem szabad, hogy áldozatai legyenek. Bizonyos, hogy az érettségi biztosok megtalálják a módját annak, hogy a magyar diákok megfelelő módon újra keresztülmenjenek az írásbeli érettségien, még pedig a törvény szellemének megfelelően. Tehát a szabadon választható tantárgyakból magyarul vizsgázhathatnak, esetleg tolmács igénybevételével. Nem lehet kívánni a diákoktól, akik nyolc esztendőn át magyarul tanulnak egy tantárgyat, hogy az érettségi napjára egyszerre ugyanabból a tárgyból román nyelven vizsgázzanak. A törvény belátó intézkedése ezt megértette, várjuk tehát, hogy az érettségi biztosok a törvényhez híven szintén megértő álláspontra helyezkednek.

Étvágytalanság,
állandó fejfájás, ingerlékenység
az erőtlen vér jelei
ARTOSE
az ellenszere!

ÖN nem épen beteg, de nem is érzi magát egészen jól. Nem örül zavartalanul az életnek, mert fejfájásban szenved, semmi sem izlik úgy, mint azelőtt és a mindennapi élet kis kellemetlenségei ingerlékenyvé teszik.

Ami Önnek hiányzik, az egyszerűen új energia. ARTOSE a bevált tónikum, képes Önnek ezt nyújtani, mert ARTOSE megsza- porítja a vörös vértestecskéik számát az Ön vérében és ezáltal megerősíti azt a nedvet, amely bennünk tulajdonképpen az életet adja.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Artose
98
Lej

Artose felhívja a vért, étvágyat gerjeszt, növeli az energiát. Különösen vérszegénység ellen ajánlható. Lábbadozóknak is!

A közegészségügyi minisztérium által 55426. sz. a. engedélyezett.

C. F. BOEHRINGER & SOEHNE G. m. b. H.
Mannheim - Németország

Kilakoltatják a bécsi rendőrfőnököt

Késő éjszakai órákban jelentik Bécsből: Az osztrák főváros érdeklődésének központjában ma dr. Brandl volt bécsi rendőrfőnök kilakoltatásának ügye áll, amely szintén egyik következménye a nemzeti-szociálisták elleni harcnak. Brandl dr.-nak a bécsi rendőrfőnökség épületében van lakása és bár felszólították már, hogy költözzön el, nem léptek fel ellene erősen, dacára annak, hogy vonakodott eleget tenni a felszólításnak.

Most azonban megváltozott a helyzet. A rendőrségnek tudomására jutott, hogy Brandl dr. aktív tagja lett a nemzeti-szociálista pártnak és lakásán fogadja a párt vezető egyéniségeit, sőt Frauenberg is többször megfordult a lakáson. A hatóságoknak kellemetlen, hogy éppen a rendőrfőnökség épületében járnak-keljenek a kormány legnagyobb ellenségei és ezért radikálisan oldották meg a kérdést. Brandl dr. ellen ma kilakoltatási végzést hoztak és szombatig el kell hagynia lakását.

CORSO-MOZGO! Nagyszerű kettős műsor!
ÚJ HELYARAK! Jobb helybeosztás!
Lej 10, 20, 25.

IGLOO!

Eredeti film az északi sark-világából, az alaskai eskimók életéből, küzdelem és vadászatok, jegesmedve, bálna és fokákkal.

Második film:

KASZARNYAUDVARI!

Remek katonai bohózat.

Ezenkívül:

A MERIKAI VIZI-SPORTVERSENYEK!

„In flagranti“ érték a vasutat az aradi állomáson

egy négy évvel ezelőtt történt halálos szerencsétlenség bírósági szemléje alkalmával

Egy tolatás rekonstrukciója — mozdony és vasuti kocsik nélkül. — Kártérítési per Magony János halála miatt. — Vigyázat, indul a vonat... — Műsoron kívüli szám, amely azonban nem kerül a jegyzőkönyvbe —

Az aradi állomáson ma reggel kíváncsi csoportok gyülekeztek. Nem mindennapi esemény készült itt, egy halálos szerencsétlenséget igyekezett rekonstruálni az aradi bíróság, hogy eldöntse egy özvegy perét, amelyet a vasut ellen indított. Mozdony és vasuti kocsik nélkül, mindössze a szereplő személyek részvételével igyekezett megállapítani a bíróság, hogyan is halt meg Magony János aradi vasutas, négy esztendővel ezelőtt, két vasuti kocsi ütközése között. A szereplők mint ott voltak a mai szemlén, csupán egy hiányzott, a főszereplő, aki elérhetetlen és felfoghatatlan messzeségben, bizonyára merbocsájtó mosolylyal szemlélté azt a kicsiny küzdelmet, amely most a mindent mozgató rugó: Pénz körül fojt. Ott kiinn, ahol négy esztendővel ezelőtt összeroncsolt, vérző testét szállították hordágyon...

Négy esztendővel ezelőtt egy tolatásnál Magony János életét vesztette. Két kocsi ütközése közé került és halárroncsolódt. A vizsgálat megállapította, hogy a halálos szerencsétlenségnek maga az áldozat volt az oka, mert nem vette figyelembe a fűtőjeleket és a figyelmeztető kiáltásokat. Az ügy ezzel lezáródott: az özvegy még a temetési költségeket sem kapta meg. Három év múlva négy vasutas jelentkezett az özvegnél és elmondotta, hogy jelen voltak a szerencsétlenségnek, a vizsgálat alkalmával azonban nem vallottak a valóságnak megfelelően, mert kényszerítették őket. Szerintük Magony János nem volt oka a tragédiának, semmiféle fűtőjel, figyelmeztetés nem hangzott el, a mozdony hirtelen megindult és a szerencsétlen vasutasnak már nem volt ideje kiugrani a két vasuti kocsi közül. Az új vallomások alapján pedig özvegy Magony Jánosné dr. Dante Gherman ügyvéd útján milliós kártérítési pert indított a vasut ellen.

A bíróság a legutóbbi tárgyaláson helyszíni szemlét és a tragédia rekonstrukcióját rendelte el, ami ma történt meg. A bíróság részéről Nicula törvényszéki bíró jelent meg a szemlén, az özvegyet dr. Dante Gherman, a vasutat dr. Mihăileanu ügyvéd képviselte. Mozdonyt és vasuti kocsit nem használtak a rekonstrukció céljaira, az indítás, a vasuti kocsik megmozdítása csupán képzeletbeli módon történt meg. Ugyanarra a helyre vezették a bizottságot, ahol négy évvel ezelőtt a tragédia történt. Az akkori mozdonyvezető ugyanarra a helyre áll-

lott, ahol a mozdony volt, egy másik vasutas, a jelzőzászlóval a kezében, szokásos posztján helyezkedett el. Elfoglalták helyüket a többi vasutasok is és megkezdődött a képzeletbeli tolatás.

Felszívott a fűtőjel, lengett a zászló és figyelmeztető kiáltások hangzottak el. A nézőközönség pedig feszülten figyelt.

— Ugyanigy járunk el a szerencsétlenség alkalmával is — mondotta a mozdonyvezető.

Erre közbeszólt az a négy volt vasutas, aki önként jelentkezett tanuként az özvegnél:

— Kérem, nem voltak figyelmeztető jelek.

— Milyen távolságról kiáltottak? kérdezi Nicula bíró.

— Hatvan méterről — válaszolta az a vasutas, akinek kezében a jelzőzászló volt.

Nicula bíró próbát rendelt el. A zászlós vasutas hatvan méteres távolságra ment és kiáltozni kezdett:

— Vigyázat, indul a vonat, tétre az utból.

A bizottság tagjai nagyszerűen hallottak minden szót.

Folytatódott a tolatás. S elejétől-végig lejátszották azt, ami négy évvel ezelőtt történt. Az áldozatot az egyik vasutas helyettesítette. A törvényszéki bíró pedig jegyzőkönyvet vett

fel a szemléről, a mozdonyvezető és társának vallomásáról, valamint a négy volt vasutas homlokegyenest ellenkező kijelentéseiről. Ezután néhány vázlatot készítettek. Helyszíni rajz, de kétféleképpen. Először úgy, ahogyan azt a vasut képviselői, valamint a mozdonyvezető és társa adták elő, azután pedig, ahogyan a négy volt vasutas magyarázta el. Több mint két órát tartott a szemle, majd a bizottság a déli órákban befejezte munkáját. Megindultak az állomás épülete felé. Két vasuti vágány között, beszélgetve sétáltak a déli napsütésben, amikor hirtelen pöfögés hallatszott a hátuk mögött. Egy tolatómozdony jött, néhány kocsival. Fűtőjel és zászlólengetés nélkül. Dante Gherman dr. nyomban felhasználja ügyfele javára ezt a műsoron kívüli számot.

— Kérem, bíró ur, méltóztasson ezt megfigyelni. Hol vannak a figyelmeztető kiáltások, a fűtőjel és a többi, amiről oly szépen beszéltek. Bíró ur, azt hiszem ezuttal in-flagranti értük a vasutat.

Nicula bíró nyomban megjegyzi:

— Kívánja ügyvéd ur, hogy ezt jegyzőkönyvbe vegyük?

— Nem kívánom, hiszen ez nem tartozik a négy év előtti esethez, csak azért hívtam fel a bíró ur figyelmét, hogy tudomásul vegye és saját szemével meggyőződést szerezzen.

A mozdony elpöfögött az állomás tulsó végére, a vasuti kocsikkal egyetemben. A bizottság tagjai pedig eltávoztak. Magony János halálának ügye új fázisába jutott.

Az aradi törvényszék július hatodikán dönt az özvegy milliós kártérítési perében. Amelytől özvegy Magony Jánosné jólét és sokévi szenvedésének kárpótlását várja. S amelyért elő kellett ma adni azt a kis színjátékot az aradi állomáson, ahol négy esztendővel ezelőtt sokkal véresebben, sokkal tragikusabban végződött a Sors-rendezte színjáték...

Marosi Rudolf.

Hatszáz aradi és aradmegyei elítélt közül senki sem jelentkezett a pénzügyigazgatóságon az amnesztia alkalmazásáért

50 lej büntetés után — egynapi elzárás

A mai viszonyokra rendkívül jellemző felfedezésre jutottak az aradi behajtási pénzügyigazgatóságon, amely többek között az amnesztia-törvény végrehajtásával is foglalkozik. Mint ismeretes, a kegyelmi rendelet csak azokra a pénzbüntetésekre vonatkozik, amelyek elzárásra változtathatók át, tehát a monopól elleni cselekmények büntetéseire (külföldi cigaretta, öngyújtó, dohány, lebélyegezetlen kártya, stb. állott forgalombahozatala) alkalmazandó, továbbá azokra, akik hatósági idezés be nem tartása következtében, büntetésben részesültek. Az aradi behajtási pénzügyigazgatóság kimutatása szerint, Aradon és Aradmegyében hatszáz olyan személyre kellene alkalmazni az amnesztia-törvényt, akikre 2000 lejtől 40 ezer lejjig terjedő büntetéseket szabtak ki az illetékes bíróságok. Egy összegben kifejezve, körülbelül két millió lejre tehető az az összeg, amely a kegyelmi rendeletben Aradon és a vármegyében elítéltekre vonatkozik. Ezt a szép summát az uralkodó nagylelkűsége elen-

gedi az elítélteknek, de csak akkor, ha ők is segíteni igyekeznek önmagukon és nem várnak addig, amíg le kell ülniök a büntetési összeget. A törvény értelmében az ilyen büntetéseknél ötven lejt számítanak egy napra, tehát akinek tíz-husz-hamincezer lejt mértek a hatóságok, azok hosszú időre fogházba kerülnek. Mivel a 600 elítélt közül senki se kérte a kegyelmi rendelet alkalmazását, a pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya most fogja felterjeszteni az illetékes fórumokhoz azoknak a névsorát, akik Aradon és a vármegyében a kegyelmi rendelet alá esnének, de a saját mulasztásuk következtében elesnek az amnesztia-tól. Holott mást nem kellene tenniük, mint eljárni a törvényszéknél és elkérni azt a bizonyítványt, amely igazolja, hogy büntetésük amnesztia alá esik. Ezt a bizonyítványt azután bemutatják a pénzügyigazgatóság első emeleti 21. számú szobájában, ahol konstatálják, hogy az illető eleget tett az amnesztia-rendeletben foglalt kötelezettségének és ezzel megszabadult a reá váró elzárástól.

Feltűnéstkelő fordulat az aradi Ipar- és Népbank ügyében

A felszámolás alatt álló cég ellen csódkérelmet nyújtott be egyik nyugalmazott tisztviselője

A mai napon új fázisába jutott az a harc, amely évek óta folyik az Aradi Ipar- és Népbank felszámoló-bizottsága és az intézet volt tisztviselői között. Mint ismeretes, az aradi törvényszék elutasította a bank tisztviselőinek sokmillió perét, amelyet a felszámoló-bizottság tagjai ellen indítottak. Ma újabb fordulat állt be az ügyben, amennyiben az egyik nyugdíjas tisztviselő, névszerint Kis István, 94.400 lejes nyugdíjkövetelése alapján, csódkérelmet nyújtott be az aradi törvényszék kereskedelmi bíróságához az Ipar- és Népbank felszámolás alatt lévő cég ellen.

Az érdekes beadvány ügyében a napokban dönt a bíróság és a döntést általános érdeklődéssel várják a volt tisztviselők körében. Amennyiben a kereset sikerrel jár, úgy az összes tisztviselők csódkérelmével fordulnak a bírósághoz és illy módon igyekeznek érvényesíteni követelésüket.

Autós gyermekrablók garázdálkodnak Brassóban

Az apa szemelátára rabolták el tizenkét éves leánykáját — Ez a második gyermekrablás Brassó környékén

Brassóból jelentik: Amerikai stílusú gyermekrablás történt tegnap az esti órákban Brassóban. Focsy József brassói CFR. tisztviselő sétálni ment családjával és utközben betért egy vendéglőbe, ahol megpihent. Tizenkét éves Gizella nevű leánya a vendéglő előtt várta szüleit. A ház előtt váratlanul személyautó állt meg, amelynek utasai megragadták a meglehetősen fejlett leányt, beemelték az autóba és elrobogtak vele. A gyermek száját a merénylők betömtek, de szülei így is meghal-

lották az első kétségbeesett sikolyt, kirohantak a vendéglőből, azonban ekkor az autó már elrobogott a vendéglő elől.

A kisleány apja azonnal autóba tilt és üldözőbe vette a rablókat, akiknek azonban az est sötétjében sikerült elmenekülniök. A csendőrség a legerélyesebb nyomozást vezette be a merénylők kézrekerítésére, annál is inkább, mert rövid idő alatt ez már a második gyermekrablási eset Brassó környékén.

„Azonnal berakhatunk Galatzban

25 vagon deszkát” .....

Kérje a Societatea Anonimă Română de Telefoane „Ghidul Telefonie” - jät és ingyen megküldik. Ebben a füzetben megtalálja a nemzetközi telefonszolgálatra vonatkozó összes díjszabásokat és feltételeket.

A nélkül, hogy irodájából kimozdulna, eladhat fáát Konstantinápolyban, Athénben vagy Alexandriában, közölve a részletes feltételeket és információt kérhet minden apró detailról, hála a telefonnak. Mielőtt letenné a kagylót, pontosan ismeri a helyzetet, tudja, hogyan áll üzlete. Ezért olyan csodásak a telefoni beszélgetések. Szüksége van sürgősen egy fontos információra? Ne habozzon! Mindenki tudja, hogy a telefon a leggyorsabb informátor. Sok üzlet ütött ki balul a helyzet nem ismerése, vagy egy fontos információ késése miatt. A telefoni beszélgetés egyenlő értékű a személyes látogatással. A telefon véget vet a kétkedésnek, a bizonytalanságnak és biztos nyeresési lehetőségeket nyújt.

SOCIETATEA ANONIMĂ
ROMÂNĂ DE TELEFOANE

Intim titkok leleplezésére készül a védelem a Genescu-per szombati tárgyalásán

Nagy izgalom az érdekeltek között — Ki tett hamis esküt? — Előkészületek a szombati ítélethirdetésre

Genescu volt aradi monopolfőnök és Schrodt István trafikós felett szombaton hangzik el az aradi bíróság ítélete. Talán sohasem volt nehezebb feladata a bíróságnak, mint most, ebben a zűrzavaros bűnpörben eltalálni az abszolút igazságot és ellentmondó vallomások egész tömegéből kihámozni azt, mi történt tulajdonképpen az aradi trafikengedélyek körül? A bírói emelvény előtt eskük hangzottak el. Egy és ugyanazon körülményre homlok-egyenest ellenkező vallomásokra tettek esküt a tanúk. A hamis eskü hivatalból üldözendő bűncselekmény — mondja a büntető törvénykönyv — és a bíróságnak most hatalmas fejtörést okoz.

Ki ellen kell hamis eskü címen eljárni, a vád, vagy a védelem tanúi ellen?

Mert az egyik csoport hamisan esküdt.

Ez a bűnpör nem Genescu és Schrodt István póre többé. Tulnőtt a személyeken ez az ügy, itt szinte mellékessé váltak a szereplők és a vádlottak padjára került helyettük: a Rendszer. Igaz-e, hogy Aradon esztendőnkön át csak pénzért lehetett trafikengedélyeket kapni, hogy szegény, megélhetést kereső embereknek illegális ezreket kellett leadniok azért, hogy hozzájussanak az egzisztencia alapjához: a permisszhez? Ezt kell eldönteni ma már az aradi törvényszéknek és efelett a rendszer felett mondanak ítéletet a bírák.

A vád körül mindenképpen csata készül. Schrodt Istvánt ugyanis csalással és megvesztegetéssel vádolják — a védelem szerint pedig egyik kizárja a máikat. Schrodt azzal vett fel pénzt az emberektől, akiknek trafikengedély kellett, hogy Genescu monopolfőnöknek kell adnia. Ha tényleg átadta a pénzt, akkor nem követett el csalást, — mondja a védelem — mert megcsinálta azt, amire vállalkozott és megszerezte a trafikengedélyt. Ha pedig nem adott pénzt a monopolfőnöknek, úgy nem követte el a megvesztegetést... a két vádpont egyikének tehát mindenképpen el kell esnie.

S a beavatottak azt mondják, hogy az egész küzdelem mögött egyetlen személy rejti a szombati tárgyaláson sok szó fog esni...

A szombati tárgyaláson újabb tanúk vonulnak fel. És a beavatottak már tudják, hogy szombaton újabb izgalmak és újabb incidensek készülnek. A védelem élet-halál harcra készül és ez a küzdelem szombaton újabb fázisába lép. Most már olyan körülmények kerülnek a bíróság elé, amelyekre egy ilyen vesztegetési bűntügvényl senki sem gondolt, amellyel senki-

sem számolt. Intim hálózati szellőztetésére készül a védelem és az elmúlt tárgyalás óta szorgalmasan gyűjt az erre vonatkozó bizonyítékokat. Memyiben befolyásolja ez magának a pernek kimenetelét, egyelőre bizonytalan. A kíváncsi közönséget azonban egészen biztosan csalódás fogja érni, azok, akiknek idegét csiklandozza a hasonló pikáns leleplezések, ezúttal üres kézzel távoznak. Mert a védelem már elhatározta, hogy

ennél a pontnál zárt tárgyalást kér a bíróságtól és miután intim természetű leleplezésekről lesz szó, kétségtelen, hogy a bíróság helyt is ad a kérelemnek.

S miközben a kíváncsiak tömege a folyosókra szorul és ott várja izgatottan a nagy vesztegetési pör eredményét, bent a teremben az aszszony becsüle körül viharzik a harc. Egy aszszony belső életét vetkőztetik meztelenre a figyelő bírák előtt, akiknek hidegen, józanul és minden szenvedélyen felülemelkedve kell ítélkezniök két megverte ember és egy rossz utra tévedt Rendszer felett... M.

Aradra szökött egy nagyváradi sikkasztó, aki 312 ezer lejjel károsította meg apósát

Távirat az aradi rendőrségre — Hogyan történt a sikkasztás — Harmincezer le a nyomravezetőnek

A nagyváradi rendőrség ma jelentette az aradi rendőrségnek, hogy egy ottani fogtechnikus nagy szabású sikkasztást követett el és Aradra szökött. A sikkasztó, Nussbaum Dezső fiatal nagyváradi fogász, aki apósa, Mózes Mihály Gilányi-uti kereskedő 312 ezer lejjel megszökött.

Mózes Mihály tegnap este fedezte fel, hogy az egyik szekrényében levő kazetta, amelyben egész vagyonát őrizte, nyomtalanul és titokzatosan eltűnt. Mózes az első pillantban azt gondolta, hogy a kazettát, amelyben a 312 ezer lej volt, talán a veje, Nussbaum Dezső fogtechnikus tehette el jószándékkal valahová. Gondolatban sem merte leánya férjét azzal gyanúsítani, hogy az már hosszú ideje tervezte magában, hogy ellopja a vagyont érő kazettát egy alkalmas pillanatban és elszököik Váradról. Csak órák múlva, amikor hiába kereste mindeneké a városban a fiatal vejét, rémült meg és döbönt rá a valóságra. Amikor kétségtelemé vált, hogy Nussbaum megszökött, Mózes a rendőrségre sietett, ahol feljelentést tett és egyben

30 ezer lej jutalmat tűzött ki a nyomravezetőnek.

A rendőri nyomozás azonnal megindult és alig egy

órán belül már a megszökött, Nussbaum Dezső fényképeit elküldötték Aradra, mert megállapították, hogy Nussbaum az Ord. 24-es számú, zöldre festett Ford gyártmányú taxiautóval, amely Kamuthi Imre tulajdona és amelyet egy Viktor nevű sofför vezetett, Arad felé szökött.

A rendőrség külön körtáviratot intézett az aradi rendőrséghez és az aradkörnyéki csendőrsők parancsnokaihoz is. Az aradi rendőrség széleskörű nyomozást vezetett be a sikkasztó kézrekerítésére.

Aradvárosi mozik műsora

5. negyed 8 és fél 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: A TUNISZI KALANDORNŐ. Látványos kalandor-vígjáték, főszerepekben ELLEN RICHTER, THEO SCHALL és HUSZÁR KÁROLY (Pufty.)

SELECT MOZGÓ: Premier. WLADIMIR GAYDAROW egyetlen németül beszélő filmje, AZ ELRABOLT GYERMEK. A többi főszerepekben: WOLFGANG LOHMEYER, OSKAR HOMOLKA, OLGA TSCHENCHOWA és TRUDE BERLINER.

JÓN: PILLANGÓ KISSASSZONY (Madame Butterfly), főszerepekben: SILVIA SIDNEY és CARY GRANT.

HIREK

Gázháboru

... Az uszoda deszkáin fekszem és a napfény, mint valami égi zuhany arany zápora ömlik el fölöttem. Ilyenkor átadja magát az ember annak a teljes jóérzésnek, annak a vágytalan és gondolatlan feloldódásnak, amely bizonyára nem sokban különbözik a buddhisták nirvánájától. Süt a nap, testiünk minden pórusa szomjasan issza a fényt. Kár, hogy az emberek beszélgetnek körülöttem. A külső élet törí át beszédükben a tökéletes testi és lelki jóérzésnek azt a bűvös körét, mindennapi apró-cseprő dolgok beledobott kavicsaitól fodorozik lágyan e sugaras nirvána felszínre. Ma például két kisfiu beszélget mellettem. Nem látom őket, csak behunyt szemmel figyelek fel világos gyerekhangjukra. Azt mondja az egyik: ... tudod-e te, hányféle gáz van már? Annyiféle gázalarcot nem is tudnak gyártani... — A másik közbevág: nem az a fontos. Az a fontos, hogy ma egy országban sincs annyi pénze, hogy gázháborút csináljon. Mit gondolsz, mibe kerül egy ilyen gázbomba? Legalább nyolcszáz lejbe... — Borzasztó — ámul az előbbi — és ha meggondolja az ember, hány millió gázbomba kell egy gázháboruhoz!... — No látod — diadalmaskodik az utóbbi — hát ezért nem is lesz belőle semmi. Hol vennének a népek annyi pénzt?... Kinyitom a szemem: nyolc-tíz évesek lehetnek a fiúskák, akik itt mellettem, a gyönyörű napfényben, gázháboruról beszélgetnek. Nyolc-tíz éves fiúskák a napfényben, közöttük és a napfény között a gázháboru árnyékával: 1933. Haragszom rájuk, — olyan jó volt itt heverni, azzal a gondtalan és gondolatlan emyedséggel, a melyet csak gondterhelt felnőttek ismerhetnek, de ők, a gyerekek, nem, mert nincs is rá szükségük. Nekik még az is játék, ha a legutóbbi footballmérkőzés eredményének megvitatása után, a gázháboru esélyeit mérlegetik a napfény arany békéjében, utána fejest ugranak és már el is felejtik az egészséget. De nekünk, nekünk felhőt boritanak a fényre és keserű gondolatok motorját indítják meg bennünk. A motor megindul, zúgásában elnémul a napfény aranselymü suhogása és a nirvána nyubodt tükrét mázsás kövek törlik ezer szilánkra...

— **IDŐPROGNÓZIS.** Változóan felhős idő, a mai nál kissé erősebb nappali felmelegedéssel, egyes helyeken esők lehetőségek.

— **Julius elsejtelől szünetelnek a királyi kihallgatások.** Bucurestiből jelentik: Az udvari marsalli hivatal közli, hogy Julius elsejtelől az uralkodó megszünteti a szokásos kihallgatásokat.

— **Mihály nagyvajda — Bánát Nagybanja.** Bucurestiből jelentik: Bucaru szenátor és Constatinescu képviselő, legutóbb kihallgatáson jelentek meg az uralkodó előtt, akitől azt kérték, hogy Mihály nagyvajda ezentul a „Bánát Nagybanja” címet is viselhesse. II. Károly király köszönetet mondott ezért a javaslatért, amelyben a határvidék lakosságának szeretete nyilvánul meg. A kormány előrelátólag a legközelebbi parlamenti ülészakban törvényjavaslatot terjeszt be, amely Mihály nagyvajda címéről intézkedik.

— **Lugojanút bucsuztatja a kormány.** Bucurestiből jelentik: A kormány bucsuvasorát rendez Lugojanu volt kereskedelmiügyi miniszter tiszteletére, aki a jövő hét folyamán Rómába utazik, ahol átveszi az ottani követség vezetését.

— **Új vasutvonal Resica és Karánsebes között.** Bucurestiből jelentik: A CFR. igazgatótanácsa megkezdte a Resica—Karánsebes közt építendő vasutvonal terveinek kidolgozását. A vonal 70 kilométer hosszú lesz és annak építési költségeit a resicai és petrozsényi nagyvállalatok fedezik. Ezeket az összegeket később számolják el az állammal.

— **Az idegenvaluták beváltásának árfolyama a CFR-nél.** Bucurestiből jelentik: A CFR. igazgatóság rendeletének értelmében a vasutak a következő árfolyamokon váltják be az idegen valutákat: Francia frank 6.05, dollár 167.60, belga frank 23.65, lira 8.90, svájci frank 33, német márka 40.50, hollandi forint 68.30, csehkorona 5.05, osztrák schilling 20, pengő 29.60, dinár 2.40.

— **Nagy áremelkedés az amerikai buzapiacon.** Washingtonból jelentik: Az áremelkedés az amerikai buzapiacon hatalmas arányokat öltött. Az 1932. évi 41.87 centes mélypontra szemben, tegnap a buza árfolyama elérte a 90 centet, ami közel 120 százalékos áremelkedést jelent. A gyapotpiacon is hasonló hossz-mozgalmat van. A szombati 9.40 centes árral szemben hétfőn 10.30 centre emelkedett a gyapot ára. Az emelkedés a mélypontra szemben százszázalékos.

— **HIRDETŐINKHEZ.** Az Aradi Közlöny a csütörtöki Péter-Pál egyházi és hivatali munkaszüneti nap alkalmából csütörtökön reggel tartalmas ünnepl számot ad. Idején hívjuk fel tehát az Aradi Közlöny rendes és alkalmi hirdetőinek táborát, hogy csütörtöki lapszámunkba szánt hirdetőseiket a szerdai nap folyamán minél előbb sziveskedjenek kiadóhivatalainkba juttatni el, hogy a szokásos ünnep-előtti torlódásokat elkerülve, mindenkinek a kívánt helyet rendelkezésére bocsájtassuk. Az Aradi Közlöny csütörtöki számát követő lapszámunk szombaton reggel a szokott időben jelenik meg.

— **Duca külföldi tárgyalásai.** Bucurestiből jelentik: Lapjelentések szerint Duca felkereste Daladier-t és Herriot volt miniszterelnököket, akikkel beható megbeszéléseket folytatott. A liberális párt elnöke szombaton tér haza az országba. A Lupta mai számában azt írja, hogy a liberális párt ünnepléses fogadtatást rendez Duca tiszteletére, kinek megérkezése után a párt vezetősége értekezletet tart. Az értekezleten Duca beszámol külföldi tapasztalatairól. A lap szerint Duca manifestumot ad ki, amelyben pártja számára követeli a hatalmat. A Lupta azzal fejezi be cikkét, hogy a kormányt nyugodtan érintik a liberális párt újabb akciói.

— **Házasság.** Özv. Gottlieb Lipótné és Reiner Béla nyomdatulajdonos a mai napon házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Érdekes tárgysorozat a városi nagytanács pénteki ülésén.** Aradváros nagytanács-ülését Botioc Elek dr. polgármester folyó hó 30-ikán, pénteken délután 4 órára hivta össze és tekintettel arra, hogy a tárgysorozaton tizenhat új városi szabályrendelet letárgyalása szerepel, minden valószínűség szerint, a közgyűlés szombaton délután is folytatódni fog. Egyébként nagy érdeklődés előzi meg a moziüzemek ügymenetének felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentését is, amelyet a 300.000 lejes kölcsön-igényléssel kapcsolatban hoznak a tanács elé, amelyet a városvezetőség a moziüzemek pillanatnyi szánására szándékozik fordítani. Természetesen a tanács nagy többsége ennek az összegnek megszárazását attól a jelentéstől teszi elősősorban is függővé, amelyet a mozi-üzemek felülvizsgáló bizottsága, tehát Vlád Sándor, Constantinescu Sándor, Kerpel Izsó és Lantos Miksa tanácsstagok terjesztenek be a nagytanács elé.

A dadogás

A dadogó embrnek éjszaka jut észébe hyperolt vásárolni a patikában. Becsenget és rövid idő múlva hallja, amikor a patikus álmosan felhuzza a redőnyt és kiszól:

— *Mit akar?*

— *Hyp, hyp... dadogja a vevő.*

— *Hurrá! vágja rá a patikus és lerántja a redőnyt.*

— **Ellítették a regruták „támogatóját”.** Köllner Ferenc nyugalmazott fegyvermester került ma az aradi törvényszék második szekciójá elé. Köllner a múlt évben bejárta az aradmegyei falvakat és azzal hitegette a fiatal regrutákat, hogy megszerzi számukra az Aradon való szolgálat lehetőségét, ha kisebb anyagi áldozatot hoznak. Ilymódon körülbelül hatezer lejt szedett össze, amíg le nem leplezték. A mai tárgyaláson kiderült, hogy a fegyvermester nem beszámítható és idegállapota miatt vonult nyugalomba. Védekezésül is ezt a körülményt hozta fel és kijelentette, hogy nem tudja, mit követelt el. A bíróság öt havi börtönrre és ezer lej pénzbüntetésre ítélte, az elzárást azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Az ítélet jogerős.

Lemondott Márkus László, a budapesti Nemzeti Színház igazgatója

Budapestről jelentik: Márkus László, a budapesti Nemzeti Színház igazgatója, kedden benyújtotta lemondását. Márkus László és a kultuszminisztérium között, költségvetési kérdésekben áthidalhatatlan ellentétek támadtak. A jövő szezontól kezdve Márkus Lászlót újból az Operaház főrendezőjévé nevezik ki. Hóman Balázs kultuszminiszter Márkus László lemondását elfogadta. Utódjául Vojnovich Gézá, az ismert ki-tűnő írói emlegetik.

— **Betörési kísérlet Aradon.** Tegnap éjszaka betörést kíséreltek meg Kubiczai Lajos Strada Episcopul Radu (Magyar-ucca) 23. szám alatt lévő üzletébe. A kereskedő ma reggel üzletnyitáskor észrevette, hogy az üzlet redőnyének zárja fel van törve és a redőnyt egy kissé felhúzták. Értesítette a rendőrséget, ahonnan nyomban detektívek jelentek meg a helyszínén és megállapították, hogy az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek betörést kíséreltek meg. Felfeszítették a zárat és éppen a redőnyt akarhatták feltolni, amikor az uccában valaki járhatott, aki megzavarta a betörőket murkájukban. A nyomozást az ügyben bevezették.

Fischer Anny külföldi szerződése

A Liszt Ferenc zongoraverseny győztese, az aradi származású fiatal Fischer Anny, jelenleg Triesztben hangversenyez. Az európai híri magyar zongoraművész a jövő szezónban Londonban, Olaszországban, Spanyolországban, Prágában, Lengyelországban, Esztországban, Lettországban, a francia Rivierán és nyolc magyar vidéki városban fog hangversenyezni.

— **Az állásnélküli tanítók gyűlése, lasiból jelentik:** Az állásnélküli tanítók lasiban gyűlést tartottak, amelyen azt követelték, hogy kapcsolják ki a lelkészeket a közoktatásból, hogy ezzel is elhelyezkedési lehetőségeket biztosítsanak a tanítóknak. A gyűlésen résztvevő tanítók táviratot küldöttek az uralkodónak és Gusti közoktatásügyi miniszternek.

— **Leánya jelenlétében agyonlőtte feleségét egy volt pénzügyi tisztviselő.** Craiovából jelentik: Megdöbbentő hitvesgyilkosság történt hétfőn Craiovában. Demetrescu Tivadar volt pénzügyigazgatósági tisztviselő egyetlen lövéssel hét éves kisleányuk szemeláttára, agyonlőtte hitvesét. Demetrescu Tivadar kilenc évvel ezelőtt nősült és feleségével a legboldogabb házasságot élte. Néhány évvel ezelőtt azonban ivásnak adta magát, aminek az lett a következménye, hogy odahaza egymást követték a veszekedések. Felesége csak azért tartott ki mellette, mert egy kisleányuk született. A tisztviselő állását is elvesztette, majd pedig összeköltözött egy asszonnyal. Felesége, aki közben hazaköltözött anyjához, beadta a válópert és már a közeli napokra tárgyalás is volt kintüve ügyükben. Tegnap Demetrescu felkereste feleségét és kérte, hogy állítsák vissza a házasságot, az asszony erre nem volt hajlandó, mire a férje revolvert rántott s belélt. A szerencsétlen asszony jai szó nélkül holtan rogyott össze. Ezt mind végig nézte hét éves kisleányuk, aki sikoltozva szaladt ki a szobából. A tisztviselő azt a látszatot akarta kelteni, hogy öngyilkos lesz és többször a levegőbe lött, majd elrohant, de a menekülőt sikerült elfogni és az ügyészség fogházába szállítani.

— **Leprabetegek Galat uccán.** Galatból jelentik: Hatalmas rémületet keltett Galat uccán egy leprabeteg. Tegnap megjelent Galat főuccán Olteanu János leprabeteg, aki a Tichilesti lepratáborból szökött meg és csak nagynehezen tudták ismét elfogni. Galat uccán az utóbbi napokban különben négy leprabeteget láttak, akik mind a Tichilesti táborból szöktek meg, ezeket még nem sikerült kézrekeríteni.

— **Embert esznek Kinában.** Londonból jelentik: Az ideérkezett kínai lapok megdöbbentő részleteket közölnek arról az éhínségről, amely shenhi tartományban tombol. Az emberek ezrei és száz-ezrei minden táplálék nélkül szenvednek és nagy-on sokan rablóbandákba tömörülnek és megtámadják a minden védelem nélkül álló parasztságot. A kínai lapok azt állítják, hogy az 1928. óta tartó esőhiány miatt a mezőgazdasági termelés hiába-való, az állattenyésztés pedig teljesen megszűnt ebben a tartományban. Hírek terjedtek el, melyek szerint az éhínség következtében a lakosság több esetben emberevésre vetemedett. Más helyeken az éhenhalt emberek hulláját farkasok falják fel.

— **Az aradi Városi Zenede évrő vizsgája.** Amint ismeretes az Aradi Közlöny olvasói előtt, mivel néhány héttel ezelőtt nagy cikkben számoltunk be róla, az aradi Városi Zenede ebben az évben ünnepli fennállásának századik évfordulóját. Ebből az alkalomból a Zenede igazgatósága a szokásos évrő vizsgát a rendesnél is nagyobb szabású program keretei között kívánja megtartani folyó hó 29-ikén, csütörtökön este. Az évrő vizsgahangverseny a nagymultu intézet hangversenytermében, a jelek szerint előkelő közönség előtt fog lezajlani és pontosan este kilenc órakor kezdődik.

— **Mihalache Belgrádban.** Belgrádból jelentik: Mihalache román pártvezér hétfő óta a jugoszláv fővárosban tartózkodik s ennek a látogatásnak különös érdekességet ad az a körülmény, hogy a sajtó egyáltalában nem foglalkozik az ügyvel. Azt hiszik, hogy Mihalache belgrádi útja összefüggésben áll Sixtus herceg bucaresti-i útjával.

— **Lemondott a bajor gazdasági miniszter.** Münchenből jelentik: Quat gróf bajor gazdasági miniszter ma lemondott, a lemondását azzal indokolta meg, hogy hivatalos helyen barátságos viszonyban állanak azokkal a körökkel, melyekhez ő tartozik. A miniszterelnök megköszönte Quat munkálkodását, méltatta érdemeit, miután előzőleg kijelentette, hogy a lemondást elfogadja.

— **Meghalt a Lusitania kapitánya.** Londonból jelentik: Hétfőn temették el William Turner kapitányt, aki a Lusitania parancsnoka volt, amikor azt 1915-ben egy német tengeralattjáró elsüllyesztette. A kapitány holttestét kompon vitték át a Mersey folyón a temetőbe, ahol katonai pompával helyezték örök nyugalomra.

Finom műkritikus

— *Hogy tetszik önnek az új zongoristánk?*

— *Nagyon emlékeztet Hubermannra.*

— *De hiszen Hubermann nem zongorista?*

— *Ez az ur sem az.*

— **Holtan találták meg a Mexikóban eltűnt spanyol pilótákat.** Párisból jelentik: A Chicago Tribune jelenti Mexikóból, hogy Barberan és Collar spanyol pilótákat holtan találtak meg. A két pilóta, mint emlékeztetés, sikeres európa-kubai óceánrepülés után, Havannából startolt és Mexikó fölött eltűnt. Két nappal ezelőtt az a hír érkezett, hogy élve megtalálták őket, míg azután most, a lap jelentése szerint, Puerto városától hetvenöt kilométernyire, a partvidék homokstrandján megtalálták az összeroncolt repülőgépet és alatta a két kiváló pilóta holttestét. A szerencsétlenség Tabasco államban, a La Machona-tó mellett történt. Ez a vidék teljesen lakatlan; sűrű erdők és ingoványok borítják és valószínűleg tartják, hogy hirtelen rámadt orkán okozta az aviatikusok vesztét. A szerencsétlenség színhelyére egy repülőt küldtek. A holttesteket ma hajón Puerto Mexikóba szállítják.

— **A marosvásárhelyi Burger-sörgyár negyvenmillió kényszerelvezése.** Marosvásárhelyről jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Ma tárgyalta nagy érdeklődés közepette a marosvásárhelyi törvényszék kereskedelmi bírósága a Burger-sörgyár kényszerelvezési ügyét. A bíróság megállapította, hogy a gyárvállalat vagona 50 millió lejre rug, míg a passzívák összege 40 millió. Burgerék hitelezőiknek hetven százalékot ajánlottak, amely öt év alatt fizetendő. A bíróság jóváhagyta a kényszerelvezési kérelmet.

— **Amerikai izü rablóátadás Párisban.** Párisból jelentik: Amerikai izü rablóátadást hajtották végre autós banditák hétfőn este a Bastille-terének közelében. Egy bankhivatalnok gyalogosan tartott hazafelé, amikor váratlanul egy autó állott meg közvetlenül a járda mellett. Az autóból egy kéz kiragadta a bankhivatalnok hóna alól aktatáskáját, amelyben százezer frank készpénz volt. A megtámadott fiatalember még megkísérelte, hogy visszarántsa aktatáskáját s ráugrott az autóra, a banditák egyike azonban egy hatalmas lábrugással letaszította a fiatalembert a kocsiról, úgy, hogy az a földre zuhant. Az autó azután nagy sebességgel elrobogott.

— **Balbo légitöltője szerdán hajnalban indul óceánrepülésére.** Rómából jelentik: Hétfőn este 10 óra 15 perckor Balbo repülőügyi miniszter elindította az óceáni repülőraj 94 résztvevőjét, azzal, hogy kedden hajnalban lesz a start. Éjszaka azonban kedvezőtlen jelentések jöttek: az Alpések fölött ismét alacsonyán ereszkedett le a köd és sűrű felhők borítják az eget, tehát az indulási parancsot visszavonták. Ma délelőtt a meteorológiai jelentés kedvező, tehát ki van adva a parancs, hogy a huszonnegy repülőgép szerdán hajnali négy órakor startol.

— **A világsi önkéntes tűzoltók kirándulása.** Jólsikerült kirándulást rendezett a világsi önkéntes tűzoltóegylet, dr. L a z a Romul vezetésével. A kirándulás résztvevőit a világsi gyermek fuvós-zenekar szórakoztatta. A kirándulók a késő esti órákban tértek vissza Világosra.

— **Kétszáz ezer rendőr és csendőr nyomoz a bombamerénylő után.** Rómából jelentik: A bombamerénylő ügyében nagy apparátussal folyik a nyomozás. A római rendőrség munkájába bekapcsolódott a teljes olasz rendőrgárda is. Ebben a pillanatban körülbelül 200-000 rendőr, csendőr, detektív kutat a bombákkal dolgozó, ártatlan emberek életére törő banda után. Remélhető, hogy az olasz rendőrség munkájának hamarosan meglesz az eredménye. A római rendőrségen attól tartanak, hogy a közel jövőben az eddigi merényletekhez hasonlóan esetleg még számos merénylettel lehet számolni.

— **Falusi csendélet.** Falusi féltékenységi történet részletei kerültek ma az aradi törvényszék elé. Az első szekció Constantinescutanácsa tárgyalta Cerb Mária és Jancu Mária, az aradmegyei Rosia községbeli asszonyok bűnügyét. A két asszonyt a község koresmárosnöje, Nic o a r a Julianna jelentette fel súlyos testisértés címén. A vád szerint Nic o a r a Julianna tudomást szerzett arról, hogy férje tulságosan gyakran jár Cerb Mária házába és intim viszony fűzi a fiatal menvecskéhez. Az elmúlt év július 20-ikán este 11 óra tájban elment a menyecske házába, hogy rajtacsipje férjét. Eljutott az udvarig; majd betört az összes ablakokat, mire Cerb Mária, Jancu Mária-val kijött és botokkal összeverték a féltékeny asszonyt. A bíróság a mai tárgyaláson, dr. H o t o r a n Victor védbeszéde után, az enyhítő körülmények beszámításával, Cerb Mária-t 15 napig elzárásra, Jancu Mária-t pedig 600 lej pénzbüntetésre ítélte.

— **Vasárnap tartják a nyomdászok kerti ünnepélyvel egybekötött táncestélyüket** Ujaradon, a Kornett-féle vendéglőben, melynek kiemelkedő eseménye lesz az országos híru Gutenberg-dalkör hangversenye. A rendezőség mindent elkövet, hogy a közönséget mindvégig a legkellemesebb hangulatban tartsa. A kerti ünnepély délután 4. a táncestély este 9 órakor kezdődik. Belépti-díj a kerti ünnepélyre 12 lej, a táncestélyre 22 lej.

— **Forgalombénító köd a newyorki kikötőben.** Newyorkból jelentik: Harminchat óra óta olyan sűrű köd ereszkedett le az amerikai partokra, hogy 19 óceánjáró torlódott össze a newyorki kikötő előtt. Egyikük a Roma olasz gőzös az Ambrose világító hajónál megfeneklett. Éjszaka a dagály kiemelte, úgyhogy óvatosan elkerülhetett a zátonyról, azonban kikötőheiyére még nem futott be.

Az aradi Magyar Párt és a nyugdíjasok

Hogyan kaphalnak nyugdíjat, akik utólag lettek esküt

Az aradi Magyar Párt vezetősége ma felhívást intézett azokhoz a nyugdíjasokhoz, akik utólag tettek esküt és akik emiatt még mindig nem jutottak jogaikhoz. A párt rendkívül fontos körülményt hoz az érdekelték tudomására és ezért az annakidején esküt nem tett nyugdíjasoknak pontosan igazodniok kell a felhívásban közölt utasításokhoz, ha meg akarják szerezni jogaikat. A Magyar Párt közlését itt adjuk:

Felhívás

Az Országos Magyar Párt központi elnökségének az a körülmény jutott tudomására, hogy az országos nyugdíjpénztár az esküt nem tett, de utólag pótolta s a vasutasoknak nyugdíjazás iránti kérését azzal utasítja el, hogy ők a Cassa Muncii-ba tartoznak és így reájuk az esküt nem tett tisztviselőkről szóló törvény nem vonatkozik. Az aradi tagozat területén élő esküt nem tett vasutasokat ezúton hívjuk fel arra, hogy ha ilyen természetű elutasítást már kaptak, vagy kapni fognak, azt, vagyis a Cassa Generale de Penziuni határozatát a kézhezvételől számított 60 nap alatt mindenki telebbezze meg a Curtea de Conturihoz, mert ha ezen telebbezési határidőtől lekésik, soha többé jogos igényéhez nem juthat. A felebbezés indokál felhozandó, hogy az 1929. augusztus hó 20-án kladott „Lege pentru modificarea unora din dispozitiunile legli generale de penziuni din 15. Apr. 1925.” értelmében nincs különbség abban a tekintetben, hogy az érdekelt köz-tisztviselő melyik nyugdíjintézet tagja volt és ettől függetlenül joga van a nyugdíjhoz.

Elnökség.

* URANIA *

MA, SZERDAN 5, 1/8 és 1/10 órakor
ANNY ONDRA, — WERNER FUTTERER
ragyogó énekes, zenés, táncos vigjátéka

FORGÓSZÉL KISASSZONY

DELTA 3 ÓRAKOR KÖZKIVÁNTATRA:

OPERA BÁL, Pasar kiállításu operett.
Liane Hald, Petrovich Iván,
Georg Alexander, Otto Walburg.

NYARI DELUTANI } Földszint 8.— lej
HELYARAK: } Emelet 10.— lej

Jön: SCHÖNBRUNNI ÁLOM
operett.

HÉTKOZNAPI
NYARI HELYARAK: } 8.—, 10.— és 15 L.

— **Sikkasztással vádolnak több neves párisi pénzembert.** Párisból jelentik: A vizsgálóbírószék számos párisi ember ellen vádat emelt sikkasztás miatt. Schwarz és Rorin bankárokat azzal vádolják, hogy reájuk bizott több, mint egymillió frank értékű értékpapirt elsikkasztottak. Egy párisi mezőgazdasági bank és egy másik magánbank igazgatóit azzal vádolja a bíróság, hogy nagy összegekre szóló fedezetlen csekkeket bocsajtottak ki. Végül bíróság elé állítják a Comptoir General de la Bourse egy igazgatóját, mert nyolcszori elítéltetése ellenére, az intézet teljhatalmu vezetője maradt.

— **A világsi második számú óvoda vaia-mint az állami iskola évzáró ünnepélyét tartotta.** A nagyszámu közönség igen sokat tapsolt a gyermekek ügyes szavatainak, táncainak és énekszámainak. Az egyes számok betanítása Grofu Dóra érdeme. A műsor utolsó száma egy kis szindarab volt, melyben külön dícséretet érdemel Rohsetzer Cristina, de a többiek: Latis Oltica, Tamás Ileana, Gömöri Margit, Gürtlich Mária, Tamás Lukrécia és Bleicziiffer Baba is kitűnően megállták a helyüket. Az előadás befejeztével az iskola igazgató tanítója, Dehelean Traian, a legjobb tanulóknak Károly király és Mihály nagyvajda képét ajándékozta.

— **A bilharfüredl kirándulás résztvevőit is kéri az E. K. E. aradi osztályának vezetősége,** hogy a végleges megbeszélések céljából ma, szerdán az Iparos Otthonban levő hivatalos helyiségben este 8 órakor megjelenni sziveskedjenek és a részvételi díjat hozzák magukkal.

— **Az aradi Magánalkalmazottak közgyűlése.** A Magánalkalmazott Szakszervezetek Federációja, központ: Bucuresti, ezennel egybehívja Aradváros magánalkalmazottait aradi helyi szervezetének rendkívüli közgyűlésére a szervezet reorganizálása céljából. A közgyűlés folyó évi június hó 28-án, szerdán este 8 órakor kezdettel lesz megtartva az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara nagytrémében. Felhívattak az összes aradi magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak, hogy ezen a nagyfontosságú közgyűlésen mindannyian pontosan jelenjenek meg.

— **Gyengélkedők és olyan egyének, akik betegnek érzik magukat,** nemcsak saját maguk szenvednek, hanem hozzátartozóikkal is éreztetik állapotukat. Idegen légtört teremtvé. Az ilyen kelemetien indiszpozíciók kiküszöbölésére, amely lehet időleges, de lehet krónikus is, nagyszerű szer áll rendelkezésre, amely a vérkeringést szabályozza. Ez a kiváló szer, az Artose, amely megszünteti a betegség minden káros tünetét, megsokszorozza a testben keringő vörös vértetek számát, megszünteti az étvágytalanságot, emeli az étvágyat és nyugodt, zavartalan alvást biztosít. Ez a kitűnő szer, nagyszerű hatást gyakorol lábbadozó betegnek.

— **Hogyan lehet a dohányzásról leszokni?** Gyenge vagyok, nincs étvágyam, gyakran szédülök, gyomrom émelyeg, fűzúgásom van, köhögök. Tudom, hogy mindennek az az oka, hogy nem tudok a dohányzás szenvedélyéről lemondani, ma is 40 cigarettát szívok el naponta. Milyen furanggal próbálkozzak meg? Nincs olyan nap, hogy ilyen, vagy ehhez hasonló kérdést ne intéznének a Tolnai Világlapja szerkesztőségéhez s a szerkesztőség orvosi munkatársainak ügyes és ötletes tanácsai révén sok embernek sikerült már a dohányzás káros szenvedélyéről lemondania. Bizonyíték: A hajdan megrögzött dohányosok hálálkodó leveleinek valóságos özönét hozza a posta Tolnai Világlapjának.

— **Bajor Gizi tervel.** Erről közöl roppant érdekes intervjut a Délibáb új száma, mely gazdag tartalommal jelent meg. A legfrisebb párisi pletykákon kívül érdekesnél-érdekesebb cikkeket pompás rádióműsor, színházi beszámolókat, bizalmas híreket a kurliszák közül, egyfelvonásos szindarabot, folytatásos regényt, filmriportokat, gazdag rejtvényrovatot és még számtalan szórakoztató apróságot talál az olvasó a népszerű képeklapban: A 84 oldalas Délibáb 120 képet tartalmaz és ára csak 10 lej.

Harcot indít a város az aradi kenyérprobléma megoldására

A spekuláció okozza a kenyérinséget — Küldöttség a városházán — Az ármaximáló bizottság újabb ülése — Repülőbizottság a buza- és lisztárak felülvizsgálására

Aradváros vezetőségét kedden délelőtt az aradi kenyér-probléma megoldása foglalkoztatta. Ma már megállapítható, hogy nem lokális jelenségről van szó, hanem országos tünetről:

a spekuláció az új termés piacra kerülése előtt erősen tartja a buzát

és ennek folytán sem a lisztkereskedelem, sem pedig a pékipar nem tudja beszerezni a maximális áron a szükségletnek megfelelő lisztmennyiséget.

Amint az *Aradi Közlöny* jelezte, a városvezetés kedden délelőtt 11 órára hívta össze újlag a maximális ár megállapító bizottságot, hogy a pékek áremelési kérelme fölött határozzanak. Ezt megelőzőleg Krón Lénárt és Moskovitz Izidor ipartestületi alelnökök jelentek meg Botioc Elek dr. polgármester előtt egy pék-deputáció élén és kijelentették, hogy kötelességüknek tesznek eleget, amidőn ezuttal is felhívják a városvezetés figyelmét, hogy egy egész iparág helyzetéről kell dönteniük ma, amidőn a pékiparosok működését valószínűleg megbénítja a fennálló helyzet. Függesszék fel a kenyér és a liszt maximális árait, vagy emeljék fel a tényleges piaci árakulásoknak megfelelőleg. — mondták az ipartestületi vezetők — de ne hagyják, hogy a helyzet továbbra is elhúzódjék. Botioc dr. polgármester a küldöttségnek kijelentette, hogy a városvezetés egyik érdekeltiségnek sem kíván ártani és igyekszik oly platformot találni, amely nemcsak a jelenlegi helyzetből kivezető utat nyitja meg, de egyformán éppúgy kielégíti az érdekelt kereskedőket és iparosokat, mint a fogyasztók tizezeit.

Ilyen előzetes tárgyalások után nyitotta meg a polgármester az ármaximáló-bizottság ülést, amelynek első felszólalója az aradi lisztkereskedők képviselőjében Bornstein Sándor volt. A lisztkereskedők képviselője ezuttal is kifejtette, hogy

sem ők, sem pedig a pékek nem kívánnak áremeléseket, csupán a tényleges piaci helyzet komoly figyelembevételét

akkor, amidőn az új maximális árak megszabásáról van szó. A maga részéről sem ajánlja a liszt- és a kenyérárak felszabaddítását a maximálás alól mindaddig, míg az új buza piacra nem kerül, mert ez csak drágulásra vezetne: ezzel szemben az új termés piacra kerülésének idején az árak felszabaddítása minden bizonyosan egy jótékony folyamatot eredményez, amely lényegében véve szaporítani fogja a fogyasztást.

Utána Takács István, a pékiparosok képviselője kért tárgyilagos intézkedést a városvezetéstől. Kifejtette, hogy hatvan aradi pékmester egzisztenciájáról van szó, akik hűségese adófizetői a városnak: a jelenlegi hely-

zet azonban lehetetlenné teszi számukra iparuk gyakorlását. Engel Gyula, az Aradi Fűszerkereskedők Szindikátusának elnöke, az ármaximáló-bizottság új tagja viszont a viszontelárusító kiskereskedők érdekeire hívta fel a városvezetés figyelmét. Az ő felszólalása négyszázötven aradi kiskereskedő érdekeire hívta fel a figyelmet, akik ugyancsak meg akarnak élni és erre a lehetőséget a városvezetésnek meg kell adnia.

Az érdekelt ipari és kereskedelmi képviselők véleményének meghallgatása után Detesán János rendőrkomiszár, a fogyasztóközönség képviselője a maga részéről is összefoglalta a helyzetet és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a városvezetés csak akkor tudja a helyzetnek valóban megfelelő módon megállapítani a tényleges piaci árakat,

ha — amint ez a múltban is történt — egy ad-hoc bizottságot küld ki úgy a buza, mint a liszt-árak alakulásának kalkulatív tanulmányozására. A Kereskedelmi és Iparkamara képviselőjének Seracu János titkárnak felszólalása után, amelyben a békés megegyezés szükségességét hangoztatta, az ármaximáló-bizottság visszavonult és közel egy órást megbeszélés után hozta meg döntését. Eszerint a városvezetés, mielőtt a szükséges teendők felett döntene, elhatározta, hogy a fogyasztók képviselőjének javaslatát magáévá teszi és egy

repülő-bizottságot küld ki a buza- és lisztárak, valamint a készletek felülvizsgálására.

A repülő-bizottság tagjává Lócs Rezső dr.-t, Borneas Gyula dr. állandó választmányi tanácsstagokat, Jac Jenő városi gazdasági tanácsost és Detesán János rendőrkomiszárt választották. A repülő-bizottság kedden délután sorra járta a városi malmokat, az aradi péküléteket és a városvezetés előtt tesznek jelentést tapasztalataikról a városvezetésnek, egyben ugyanakkor javaslatot is előterjesztenek a helyzet megoldására vonatkozólag.

SPORT KÖZLÖNY

Megalakult az új Testnevelési Tanács

Plaginó György lett az új sportszövetség elnöke — Nagy tervek a programmon

Bucurestiből jelentik: Mint már az *Aradi Közlöny* beszámolt, Plaginó Györgyöt a neves és tekintélyes sportembert jelölték a Testnevelési Tanács elnökségére. A választás megtörtént és erre a díszes funkcióra valóban Plaginó Györgyöt emelték, míg az alelnökök a következők lettek: Caracostea gróf és dr. Leocutia Aurel. A főtitkári funkciót Dinu Cesianuval töltötték be, aki jelenleg Románia párisi követe, de miután Cesianu követ ezt a tisztséget ilyformán nem tudja betölteni, helyette Ceclanu helyettesítésére Savu Mihályt, az uszósövetség elnökét kérték fel.

A Testnevelési Tanács az összes sportfórumok belevonásával alakult meg és ez az új fórum fennhatóságot gyakorol a többi, eddig

autonómiát élvező sportágak központjai felett, egyszóval a Magyarországon működő Országos Testnevelési Tanács, azaz: OTT mintájára alakult meg.

Az új elnök mindjárt programot is adott, célja nagy és nemes, az ország sportját a nyugati nivóra akarja emelni és amint mondotta, ezt csakis úgy érheti el, hogyha minden fórum összefog és a cél nemességét megillető lelkesedéssel és ambícióval dolgozik.

Reméljük, hogy ez a fórum, amelynek kezében ily nagy hatalom fut össze, valóban tudni fogja a teendőjét és megtalálja megmutatja azt az utat, amely a sikerhez kell, hogy vezessen.

Tenniszverseny Kisienőn aradiak részvételével

Vasárnap Kisienőn szerepeltek az AFPA versenyzői és úgy délelőtt, mint délután, több szettet bonyolítottak le. Az aradi versenyzők meglepetéssel tapasztalták, hogy a szomszédos községnek milyen fejlett teniszkulturája van és hogy a játékosok, mily ügyesen kezelik az ütőt. A csapatversenyt a kisienőiek nagy meglepetésre, de megérdemelten nyerték meg. Az aradiak, illetve az AFPA részéről Kovács Ilus, Frighián, Kaffka és Somlai vettek részt a propaganda-versenyen, míg Kisienő Földházi Bella, Ujj József, Margittai I. és Margittai II. képviselték. Érdekes volna egy alkalommal a vidékiek tenniszversenyét Aradon megrendezni.

O Kalmár helyett valószínűleg Gergely lesz a center Prágában. A Hungária Budapesten elszenvedett veresége nagy elkeseredést keltett a magyar sportkörökben, mert nem látszik valószínűnek, hogy a magyar csapat Prágában győzni tudjon. Az már bizonyos, hogy a pesti csapat erősen megváltozott összeállításban megy a cseh fővárosba, így Gergely kerül a center posztjára és Kalmár bekezeini fog.

O Uj uszórekord. Tokióban Makino 10.08 perc alatt uszta a 800 métert, amely új világrekord.

O Győzött a világsí csapat Pankotán. Pankotán játszották le a hazai Sápirta és a Sírriána csapatai közötti küzdelmet, amely 0:0-ás féllidő eredménye után 2:2 arányban, eldöntetlenül végződött. A mérkőzés góllövői Juhász, Rohán, illetve Pfeiffer voltak.

O Erősít a Slavia és az Austria. A két külföldi csapat nagyban készülődik a Középeurópai Kupa küzdelemre, így mind a két együttes erősítéseken dolgozik.

O Elutazott az Újpest Olaszországba. Az Újpest csapata 2:4-es eredménnyel a tarsolyában kelt utra Olaszország felé, ahol a Juventus elleni második meccsét Sternberg-Dudás hátvédpárral fogja végigjátszani.

O Győzött a Kispest Törökországban. A Kispest turacsapata Izmirben a kerületi válogatottal játszott és a revánsmérkőzést 2:1 (0:0) arányban megnyerte.

O Orth György egykori csapata európai turán. A chilei Colo-Colo, amely együtttest Orth Gyuri trénirozott, a nyáron európai turára indul.

O Az Attila erdélyi turán. Az Attila két kölcsönjátékoskal megerősítve, elindult az eddig három meccsből álló erdélyi turájára.

O Csütörtökön két Nemzeti Bainokl meccset játszanak le, az egyik színhelye Temesvár lesz, ahol a Ripensia a Soimit látja vendégül, míg a fővárosban a Venus a Brasoviával játszik.

O Nemzetközi versenyt rendez a magyar evezős-szövetség július 8-ikán és 9-ikén. Külföldiek közül a bécsi Donauhort, a Ruderverein Wiking Linz s más osztrák egyesületek vesznek részt. A bécsi regattán a magyar evezősök mindent letaroltak s ezt biztatónak tartják az augusztusi Európa-bajnokságok előtt.

NEMZETI
Sport

Kelet-európa vezető sportlapja
megjelenik hetenkint ötször.

Ára Romániában: hétfőn 15 lej,
más napokon 10. — lej.

Művészi

gyermekfelvételek

készülnek

STOJKOVITS JÓZSEF műtermében
volt Szabadság-tér 16. szám alatt.

2213

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„Azt szeretném, ha az adófelebbezési tárgyalásokon
mindenkit meg lehetne hallgatni“— mondotta a kerületi pénzügyigazgató az aradi Kereskedelmi és Iparkamara
és a Kereskedelmi Testület küldöttségének

Az Aradi Közlöny keddi számában jelezte, hogy a kereskedők és iparosok adófelebbezési ügyében a fenti két érdekképviselet vezetősége fel fogja keresni az Aradon tartózkodó Taranu Victor kerületi pénzügyigazgatót. Pacuraru Brutus kamarai főtitkár, Domán Sándor, a Kereskedelmi Testület elnöke és Szöllösi Zsigmond dr., a Testület főtitkára kedden délután látogatást tettek a kerületi pénzügyigazgatónál, akinek átadták ismeretes memorandumukat, amelynek tartalmára felhívták az ő jóakaratu figyelmét. Taranu válaszában közölte a küldöttséggel, hogy érintkezésbe lép a törvényszék tanácselnökeivel, valamint Caba Gyula pénzügyigazgatóval és információt kér

tőlük arról, vajjon lehetne-e kevesebb ügyet kitűzni a felebbezési tárgyalásokra, mert akkor a bizottság behatóbban foglalkozhatna az eléje kerülő ügyekkel. Most ugyanis 40—43 felebbezés szerepel egy ülés tárgysorozatán.

— 'Azt szeretném — mondotta Taranu — ha a bizottságnak annyi ideje volna, hogy az ülésen minden felebbező részletesen előadhassa ügyét, mielőtt azt elintézik, szóval, hogy mindenkit alaposan meg lehessen hallgatni. Tárgyalásaim eredményéről csütörtökön fogok választ adni.

A küldöttség köszönettel vette tudomásul a kerületi igazgató reménytelő kijelentését.

Négy ügyben tett vallomást az aradi
vizsgálóbizottságon Taranu Victor kerületi
pénzügyigazgatóBeszélgetés az aradi adóbehajtásról és az új
törvény hatásáról — Julius közepétől kezdve
nagy bevételekre számíthat az állam

Taranu Victor kerületi pénzügyigazgató, akinek hatásköre öt vármegyére terjed ki, kedden az aradi pénzügyigazgatóságon tartózkodott, mert fontos hivatalos teendői Aradra szólították. A délelőtti folyamán hosszabb időt töltött az aradi vizsgálóbizottságnál, ahol saját jelentése szerint négy aradi ügyben hallgatták ki. Az Aradi Közlöny munkatársa érdeklődött a kerületi igazgatósálgal a legújabb négy ügy iránt, de Taranu kijelentette, hogy egyelőre részleteket nem közölhet. Arra a kérdésre, hogy nagyobb, jelentékenyebb ügyekben hallgattat-e ki a vizsgálóbíró, a kerületi igazgató ezt felelte: „Elég nagy ügyek és azt hiszem, hogy ezek nem válnak majd kicsikké“. Ennél többet Taranu kerületi igazgató nem közölt a nyilvánossággal.

Egyébként napok óta Aradon tartózkodik Pasere dr. kerületi adófelügyelő is, akivel egyetemben érdeklődött az adóbehajtások miatt és általában bepillantottak a pénzügyigazgatóság egész adminisztrációjába, mert Szóva József dr. delegált adminisztrátortól most veszi át a

vezetést Popa Gh. Nicolae új behajtási adminisztrátor, aki tudvalevően e hó eleje óta tartózkodik Aradon. Munkatársunk kérdést intézett Taranu igazgatóhoz aziránt, hogy az

Fontos ügyeket tárgyalt
az aradi Ipartestület előjáróságaMemorandumot terjesztenek az uralkodó és a parlament elé — Pacuraru Brutus
főtitkár nagyhatású beszéde az iparosság súlyos terheléről

Az aradi Ipartestület előjárósága Vulcu Maxim elnöke alatt ülést tartott, amelyen Pacuraru Brutus, a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára azt indítványozta, hogy az Ipartestület szavazzon jegyzőkönyvi köszönetet Cottoiu Romulus dr.-nak, a testület kiváló tehetségű ügyészének, aki néhány héttel ezelőtt résztvett azon a táblai tárgyaláson, amelyen itéletileg elutasították az ipartestületi választás ellen beadott felebbezést. Az előjáróság egyhangu helyesléssel elfogadta Pacuraru főtitkár indítványát. Ezután Hönig Árpád pénztáros előterjesztette a pénztár átvételére vonatkozó jelentését, amelyre nézve az előjáróság úgy

határozott, hogy a számadásokat felülvizsgálat céljából kiadja a számvizsgáló-bizottságnak és csak annak előterjesztése után dönt arról, hogy elfogadja-e az Adoc Axente, előbbeni pénztáros működéséről szóló referátát. Tárgyalás alá vették az Ipartestület szabályzatának módosítását és elhatározták, hogy a beiratási díjat 1000 lejről 300 lejre szállítják le. Pacuraru Brutus nagy hatást keltő beszédeben harmónikus összefoglalásra és vállvetett együttműködésre buzdította az iparostársadalmat, majd rámutatott arra, hogy az iparosoknak igen magas illetékeket és egyéb közterheket kell viselniük, amelyek ellen országos mozgalom megindítását javasolta és azt az előjáróság nagy lelkesedéssel elfogadta. Mosbovit Izidor rámutatott az új betegsegélyezési törvény súlyosságára és mérhetetlen szigorára. Ezután elhatározta az előjáróság, hogy terjedelmes memorandumba foglalja az iparosság sérelmeit és ezt a feliratot a törvényes fórumok útján az uralkodóhoz juttatják és az ország összes ipari érdekképviseleteinek bevonásával a kívánságokat a parlamenthez is feltesztik.

A sérelmek közé tartozik a Munkakamara megalkotása is. Szóváttették azt is, hogy Aradváros a közmunkák egy részét iparrendély nélküli munkanélküliekre, vagy kontárokra bizza. Pacuraru Brutus javaslatára ezeket az adatokat a prefektusnak és a polgármesternek átnyújtandó memorandumban fogják összefoglalni. Takács István pékszindikátusi elnök javaslatára elhatározták, hogy küldöttséggel kéri fel a polgármestert a mai türethetetlen kenyérgyártás megoldására. Az ülésen végül elhatározták, hogy az Ipartestület székházának emeleti részét bérbeadják.

Kétszázmillió lejt akar felvenni a kormány a külföldi
Bankszövetségtől a termés értékesítésének elő-
mozdítására Érdekes terv a pénzügyi nehézségek leküzdésére

Rendkívül érdekes átiratot intézett Románia kormánya a Külföldi Bankszövetség bucuresti-i kirendeltségének vezetőségéhez, a mely tudvalevően Auboin pénzügyi szakértő alatt működik és akinek az a feladata, hogy gondoskodik a Románia és a külföldi bankhitelezők között kötött kölcsönszerződések pontos betartására. A kormány arra kéri a külföldi bankkonzorcium bucuresti-i vezetőségét: engedje meg, hogy a külföldi bankszövetségnél levő alapokból Románia kétszáz millió lejt felvehessen a Creditul Agricol támogatására. Ez a szerv végzi tudvalevően a buza-termés körül fontos teendőket, kölcsönt folyósít a gabona-termésre a birtokosoknak, akik ősszel kötelesek azokat visszafizetni. A szóbanlévő kétszáz millió lejt azokból az alapokból kéri a román kormány, amelyeket a külföldi kölcsönök ese-

desek részletei számára létesítettek. Az ezekben fokozatosan gyűjtött összegeket a lejártok alkalmával a bankárkonzorcium saját számlájára írta s így az állam nagyobb nehézségek nélkül eleget birt tenni törlesztési kötelezettségeinek. Ez a sima lebonyolítás e hó 15-ig tartott, amikor tudvalevően a pénzügyminiszterium utasítására néhány állami kölcsönkötvény esedékességének csak felét fizette ki az állam s ezt Madgearu pénzügyminiszter a londoni világkonferencia pénzügyi bizottságában be is jelentette. A legújabb információk szerint azonban az esedékes törlesztési részletek másik felét is kiegyenlítette már a kormány. Erre való tekintettel a külföldi bankkonzorcium valószínűleg teljesíti a kormány kérését és kiutalja a romániai mezőgazdaság felsegítésére szolgáló kétszáz millió lejt.

Manometer

és mindenféle mérőműszer ké-
szítését és javítását vállalom
Kérjen ajánlatot. 2 431

Gáspár műszerész Arad

április elsején életbéképett új adóbehajtási törvény alapján várható-e megfelelő bevételi eredmény?

— Az új törvény — felelte Taranu — teljesen modern alapokon épült fel, mert megfelel a mai idők szellemének és kellő időt ad az adófizetőknek az állammal szemben fennálló kötelezettségeik teljesítésére. Az adózók kezébe került felszólító levelek és fizetési meghagyások kellő megértésről tanuskodnak a behajtó hivatal részéről. Mi mindenesetre a törvény alapján járunk el. Rövid idő múlva, július közepén a legteljesebb szigorú alkalmazzuk a kivetett adók behajtásánál és akkor egyszerre gyarapodik az állam bevétele. Megállapításom szerint a folyó évben sem várható más behajtási eredmény, mint az előző években.

A múlt hónap végén pontos kimutatást közölt az Aradi Közlöny az 1933—34. év első két hónapjában: áprilisban és májusban Aradon és a vármegyében befolyt egyenes és közvetett adókról és a hivatalos adatokból megállapítható volt, hogy csupán kilencszázezer lejjel folyt be kevesebb, mint az 1932. év április és május havában. Figyelembe veendő azonban, hogy ebben az esztendőben április és május az adóév legelső két hónapja, holott más években (januárban és februárban) a fenti eredményt egyáltalában nem bírták felmutatni az adóhivatalok.

STEYER-LIMOUSIN autótaxi, fuvarozásra 45.000 Lejért lesz Kálmán A. R.-T.-nél Arad

kiválóan alkalmas, kiárulva

Harmincegy millió munkanélküli van az egész világon

Az Amerikai Egyesült-Államokban 17 millió munkanélküli él

A mai súlyos viszonyokat rendkívül mértékben jellemző kimutatást készítettek az Amerikai Egyesült-Államok népjóléti hivatalának igazgatóságai, amelyek az egész világról beszereztek a munkanélküliekről szóló kimutatást, június 15-ig bezárólag. Ez a statisztika kétséget kizáróan dokumentálja, hogy a világ gazdasági viszonyait gyökeresen reformálni kell, most 31 millió ember áll munkanélkül, tehát annyi munkanélküli soha sem volt, mint ebben a hónapban. Egyedül az Amerikai Egyesült-Államok területén 17 millióra szaporodott a munkanélküliek tömege, holott tudvalevően a dollárt leginkább azzal az indoklással értékelte le az USA-kormány, hogy könnyebben hozzáférhetőbbé tegye az egész világ számára az északamerikai gyárak termékeit, amelyeket az olcsó dollárért könnyebben lehetne megvásárolni. Ugyátszik, ez a gazdasági számítás nem vált be, mert emlékeztünk szerint, tavaly ilyenkor még csak 13 millió munkanélküli élt az északamerikai Egyesült-Államokban, pedig azóta igen sok külföldi munkanélküli állampolgárnak kellett elhagyni a „szépségszínházát”. A new-yorki statisztikából hiányzik az, hogy a többi 14 millió munkanélküli miképpen oszlik meg a világ különböző államaiban. Annyi tény, hogy ennek a horribilis számnak több, mint fele az USA-ra esik, amelyben néhány évvel ezelőtt alig volt pár százezer munkanélküli.

= **Esett a buza ára az aradi hetipiacon.** A keddi piacra elég szép felhozatal volt buzában, a mit szakkörökben részben az időjárás megváltozásával hoznak kapcsolatba. A meglévő buzakészletek előkelőnek a melegebb idő hatása miatt, mert kétségtelen már: nem lesz olyan gvenge termés, mint az néhány héttel ezelőtt látszott. A jelentős kínálatra való tekintettel és mert a két legnagyobb vidéki malom nem vásárolt, átlag mázsánként 20 lejjel csökkent a muza ára, de ez nincs kihatással a liszt maximális árára. Az emeltt új aradi és zsigmondházi két malom a szokásos szezonvégi tatarozás miatt leállította üzemét. — Kukoricában kevés kínálat volt és az ára szilárd maradt, mázsánként átlag 200 lej.

= **Eirendelték a csődöt az aradi Mercantil ellen.** Ma foglalkozott az aradi törvényszék kereskedelmi bírósága azzal a csődkérelemmel, amelyet a Lugosi Textilipar, valamint az aradi Német, Szentes és Schwarcz cég nyújtott be az aradi Mercantil cég ellen. A két cég a csőd elrendelését kérte, azon a címen, hogy a kényszerregezésben lévő Mercantil nem tett eleget fizetési kötelezettségeinek. A bíróság ma helyt adott a kérelemnek, megszüntette a kényszerregezést és elrendelte a csődöt, úgy az üzletre, mint a cégtulajdonosok magánvagyonára. Tömeggondnok: dr. Furdai József, helyettes csődötömeggondnok dr. Vatián Titus lettek. A követelések bejelentésének határideje augusztus 30, felszámolási határidő szeptember 25., csődvásztmány kijelölése szeptember 28.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, JUNIUS 28.

Bukarest, 13: Gramofon, 14.15: Könnyű lemezek, 18: Rádiózenekar, 19.15: Rádiózenekar, 20.20: Gramofon, 21: Cocea György hegedül, 21.30: Badescu Konstanca énekel, 22.15: Metani C. klarinétén játszik, 23: Marcu zenekar a Continental vendéglőből. — Budapest I, 7.45: Torna, 10.45: Hírek, 11: 1. Magyar városok: Székesfehérvár, 2. Prohászka Ottokár gondolataiból. (Felolvasás.) Közben: His Master's Voice gramofonlemez, 13: Déli harangszó, 13.05: Polydor-Brunswick gramofonlemez, 2.30: Thoma József zongorázik, Horvát László gordonkázik, zongorán kíséri Kazacsay Tibor, 3.40: A rádió diákféltérője, „A kis újságár (Edison)”, 5: „Műpar — új életpályák”, Dr. Vidéky Emil előadása, 6: D. Micsey Józsa énekel, zongorán kíséri Kazacsay Tibor, 6.30: „Apponyi Amerikában”, Dr. Barabás Béla előadása, 7.15: Szórakoztató zene, 8.15: Terményföldes árak, 8.25: Kiss Ferenc előadó estje, 9: Junális táncest, Konferál Farkas Imre, — Bécs, 12.30: Cerdá négyes, 14.10: Művészlemez, 16.55: Könnyű gramofon, 17.55: Wetchy Otmár osztrák zeneszerző műveinek bemutatása, 20: Kern Adél és a Holzer zenekar híres keringőket ad elő, 22.55: Hermannzenekar, — Belgrad, 12.30: Gramofon, 13.05: Gramofon, 13.30: Délszláv zeneművek, 16: Tamburazzenekar, 17: Szerb népdalok hegedűn, 17.30: Rádiózenekar, 20.30: Szeptett délszláv műdalokat énekel, 21.45: Testörzenekar, 23.30: Cigányzene, — Kassa, 12.30: Gramofon, 13.30: Déli zene, 15.50: Gramofon, 19.20: Gramofon, 20.25: Fuvós zenekar, — Lipcse, 7: Reggeli zene, 13: Szórakoztató zene, 23.05: Hírek, Majd éjfélig a szimfonikus hangverseny, — Milano, 13.30: Gramofon, 14—15.15: Rádiózenekar, Közben tőzsde és gramofon, 2.10:

Enekverseny, 21.30: Háromfelvonásos vigiáték, Utána könnyű zene, — Mor, Ostrava, 12: Gramofon, 19.05: Gramofon, 19.30: Haas zongorahumorista játéka, 29.45: Harmonika, 20.25: Fuvós bányász zenekar, 20.50: Vidám zeneest, — Pozsony, 12.05: Rádiózenekar, 18.45: Gyerekkuckó, 19.35: Gramofon, 20.25: Rádiózenekar, — Prága, 7: Zene és ének, 9.30: Az iskolai rádió bucsuelőadása, Smetana: Az eladott menyasszony, 12: Gramofon, 15.50: Délutáni zene, 21.20: Brokes E. hegedűművész nő Foerster szonátáját játsza, — Róma, 18.30: Rádiózenekar, Longobardi zongoraművész, 21.45: Mulé: Dafni, háromfelvonásos opera, — Svájc, Aleman adó, 19.15: Bauman énekes lemezei, 21: Ének négyes, 22.10—23.15: Rádiózenekar, — Varsó, 17: Népszerű zene, 19.35 Kamarazene, 21: Könnyű zene, 23.40: Táncczene.

CSÜTÖRTÖK, JUNIUS 29.

Bukarest, 13: Gramofon, 14.15: Könnyű gramofon, 18: Rádiózenekar, 19.15: Rádiózenekar, 20.40: Opera gramofonon, — Budapest I, 10.15: Hírek, 11: Egyházi zene és szentbeszéd a belvárosi plébánia templomból, 12.15: Görögkatolikus istentisztelet, 3: Odeon—Parlaphon gramofonlemez, 4.15: Magyar táncok, Az Állás-talan Zenészek Szimfonikus Zenekara, 6: Közégi Teréz énekel, Hannover György hegedül, Kempely Jenő gordonkázik, Revere Gyula hárfázik, Zongorán kíséri Kazacsay Tibor, 7.10: „Pesti ember nyara”, Zagon István vidám csevegése, 7.40: Venczel Béla borsdalokat énekel, zongorán kíséri Kazacsay Tibor, 8.20: Zimay László emlékest születésének századik évfordulója alkalmából, Közreműködik dr. Major Ervin, dr. Székelyhidny Ferenc és Hodula István, 9.30: Népszínműelőadás a studióból, „A sárka csikó”, Népszínmű 3 felvonásban, Majd: Bura Sándor és cigányzenekara a Dunapalota szállóból, — Bécs, 12.30: A szimfonikusok hangversenye Maikl tenorral, 15.50: Pausperl zenekar, 19.25: A 4. gy. ezred zenekara, — Belgrad, 12.20: Gramofon, 13.05: Rádiózenekar, 23.30: Zene, — Hellsberg, 7.20—9: Könnyű zene, 12.30: Gramofon, 13: Déli zene Breslauból, 18.30: Bölcsődalok, — Kassa, 10: Gramofon, 18.45: Danyi Pali és cigányzenekara, 20: Szórakoztató zene, — Lipcse, 7: Reggeli zene, 13: Operettársulatok gramofonon, 15.30: Színharmónia négyes, 21.05: Hangverseny Moritzburgból, — Milano, 13.30: Gramofon, 15.15-ig könnyű zene, 21.20: Operasmetetés, 21.30: Gounod: Faust, opera, Közben csevegések, hírek, — Pozsony, 12: Furdőzenei Trencséntépléből, 176 Furdőzenei Trencséntépléből, 18.45: Gramofon, 19: Szórakoztató zene, — Prága, 8: Karlsbad furdőzene, 9.30: Orgonaverseny a huszszita templomból, 10.35: Gramofon, 23.15: Kis szalonzenekar, — Róma, 18.30: Ének- és zenekari verseny, 21.15: Gramofon, 21.45: Szimfonikus hangverseny, 23: Vigiáték, vegyes zene, — Varsó, 17.30: Dalok, 18.15: Munkás-énekek, közben hegedűszó, 19: Gramofon, 21: Hangverseny, 23: Kávéházi tánczene.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely érdektelenségben nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este **10 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

MEGOSMERKEDNEK 30 év körüli jobb leány vagy özvegy asszonnyal, kinek hozománya is van. Leveleket „Özvegyember” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 2362

ALKALMAZÁS.

SZAKKÉPZETT MOLNAR négyjártu esatorna-malomba, éves bizonyítványokkal felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2364

Két intelligens jobb nő

házevetőnői, gondnoknői állást keres, hosszúéves bizonyítványokkal rendelkeznek. Uradalmi háztartásban is járhatnak, a finom főzést és varrást is értik, házias, komoly, megbízható. Vidékre is mennek. Cim: Arad, volt Demeter-uca 198., Siller Margit.

LAKÁS.

KERESK a belvárosban augusztus elsejére 4—5 szobás modern lakást. Ajánlatokat kérem „Postos tiszte” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába leadni. 2211

EGYSZOBÁS, konyhás lakás tőrtőn kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. Minora templommal szemben

VÉTEL ÉS ELADÁS.

12 személyes ezüst evőeszközök, hat személyes alpa evőeszköz, csehoberl ágy, Pathéon, zongorák, antik szalon-garnitúra, keleti és gyári szőnyegek, teljes szobaberendezések, egyes bútorok, antik órák, ezüsttárgyak, márkás porcellánok, irógép, sakkfigurák, étkező servisek, fal vitrinek, antik fotel, stb. eladó. SALGONÉ bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Koresünk sürgősen

megbízónknak keleti perz-aszónyeg, modern hűtő, ebédlő, ezüst evőeszközöket és ezüsttárgyakat, zongorát, gép-szönyeg, varrógépet, irógépet. — Eladó antik hálószoba, barokk ebédlő, világos háló, illó, asztalterítők, csaknem új jégsezkrény, szekrények, gázresz, Faltboot gumicsóna, „ARS” bizom tizlet, Str. Eminescu 30., Ortutay-palota.

T. vevőink figyelembe!

A tűzfában beállott áram-sékiés alapján tűzifa árainkat jelentékenyen leszállítottuk.

Kitűnő tisztelettel: 2296

Kneffel Károly és Fia

tűzifa, mész, cement, szén, fedélcserep és kátránypapír.

INGALIAN.

Régi bérház

a román templomtól 8 percre 1 kétszobás, 8 egyszobás lakással, beépíthető uccai telekkel, 160.000 lejért eladó.

Petrán-Iroda Arad, Piata Avram Iancu 16. (Szabadság-tér). 2366

ÜZLETEK.

SAROK ÜZLETHELYISÉG belvárosban eddig vendéglő, lakással, azonnalra kiadó. Válaszok „Előnyös” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába küldendők. 2365

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS A „COMISIO” Hírlőszobák 3500 lejtől, ebédlők 6000 lejtől, ebédlő kredenc 1800, uri szobák, iroda berendezések, modern konyha kredenc 850, granitúrák 1000 lejtől, réz-ágyak, rugany és párna matracok, szorongók, zongorák, 0-ás és 2-es kaszák, Singer varrógépek, vaságyak, valódi és belődi perzsa szőnyegek, jégsezkrények, festmények, porcellánok, Ezüsttő, aranyat, brilliánt a legmagasabb napi áron veszünk készpénzért. — Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári Zalogház folyóttia meghosszabbításokat a legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13. Dácia kávéház mellett.

Hirdessen a 49 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben